

BIBLIOTECA PEDAGOGICA

No 16272

P. CERNA

POEZII

EDIȚIA II

EDITURA LIBRĂRIEI
C. SFETEA
:: BUCUREȘTI ::

19241

Prețul Lei 2

P. CERNA

—

P O E Z I I

—

CASA ȘCOALELOR
BIBLIOTECA PEDAGOGICĂ

P. CERNA
—

No 16272

14086
Sublet

172770

POEZII

EDIȚIA II

BUCUREȘTI

—
INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE ȘI EDITURĂ C. SFETEA
62-64, CALEA MOȘILOR, 62-64.

1914

145226

BUCURESTI

14086

COTA

1956

B.C.U. Bucuresti

C145226

Cumpărat dela *librăria Spetco*

859-1

Edițiunea de față a poeziilor lui Cerna cuprinde, pe lângă poeziile tipărite în 1910 în editura „Minervei“, și alese atunci de însuși poetul pentru publicarea în volum, pe toate cele trimise de dânsul în anii următori spre a fi date la tipar, și apărute în „Convorbiri Literare“ și în „Românul“ din Arad.

Dintre acestea, poezia „Lui Leo Tolstoi“ având două variante publicate, am redat-o aici în forma din urmă, cea din „Românul“, cu o schimbare de cuvânt la începutul versului 24, după un manuscris al poetului. Tot după manuscrise ale sale s'au pus și datele la „Nocturnă“ și „Romanță“ și s'au făcut schimbările din versurile 6 și 13 ale acesteia din urmă, precum și cea din versul 4 al poeziei „Mamă“.

Titlul la poezia „Privește'n noaptea luminată“ s'a dat după versul întâi al ei; titlul subt care se publicase în „Convorbiri Literare“ (reproducând versul dela sfârșit) nu corespunde intenției autorului.

Poezia „Cântec de Martie“, care pare a fi un fragment dintr'o variantă a „Primăverei“, a fost tipărită în „Românul“, la câteva zile după moartea poetului. Notița ce o însoțește zice: „Din pietate pentru cel dispărut retipărim acest cântec frumos, care fusese scris pentru ziarul „Românul“ acum un an...“. Nu știm dacă mai fusese tipărită acolo, sau în altă parte; în colecția ziarului nu am mai aflat-o (poate însă că expresia „retipărim“ vrea să zică numai „tipărim după manuscris“).

Cele din urmă două poezii sânt singurele din acest volum care n'au fost publicate în timpul vieței poetului. „De-aș aveã eu coiful din poveste....“ fusese trimeasă de dânsul, spre publicare, cu câțva timp înainte de moartea sa; n'apucase însă a fi tipărită atunci, și apare astfel aici întâia oară; iar „După furtună“ e cea din urmă poezie a lui Cerna: a fost scrisă de dânsul într'un caet al său, numai cu șase zile înainte morții, precum se vede din data ce o poartă.

I S U S

*Ai fost un om ș'ai pățimit ca dînsul...
Un Dumnezeu — cum te credeau părinții —
Plutește 'n veci de-asupra suferinții :
El nu ne poate înțelege plânsul.*

*Pe Dumnezeu, de l-am vedea în cuie,
Cu pieptul plin de lănci, cu chipul supt,
Am spune că-i un joc, dar jertfă nu e :
El din ființa lui nimic n'a rupt.*

*Dar Tu ai sângerat pe negre căi,
Subt umilinți ce nu le știe cerul;
Tu ai gemut, când te pătrunse fierul,
De-au tremurat și ucigașii tăi.*

*Și ochii tăi cei blânzi se înnoptară,
Și gura ta s'a 'nvinețit de chin,
Și duhul tău, ce nu putea să moară,
A smuls din trup suspin după suspin...*

*Un om, un om, prin patimile tale!
Și, totuși, cât de sus, lumina mea,
Te-a înălțat răbdarea sfântă-a ta!
De mila ta, la glasul tău de jale,*

*Să se deștepte morți de mii de vremi
Ș'adâncul lumii să se înfioare,
Iar Tu — să ai privirea iertătoare,
Un om să fii — și tot să nu blestemi!...*

Cum au putut să stea laolaltă
Atâta chin și atâta bunătate?
Se rătăcește mintea și nu poate
Să te urmeze 'n lumea ta înaltă...

* * *

Al nostru ești: al celor slabi și goi —
Pământ ți-e trupul și 'n pământ s'ascunde,
Dar umbra ta rămase printre noi
Și inima-mi te simte orișunde:

De sufletul ce-a întâlnit mizerii
Și cu obolul său le-a vindecat,
Te-apropii lin, prin negura tăcerii,
Și strângi în taină mâna care-a dat;

Apostolului răsplătit cu ură,
Tu-i spui: Mergi, nu ești singur în durere!
Și gura ți-o 'nfrățești cu sfânta gură
Ce-a semănat nădejdi și mângâiere;

De cel ce geme, neputând să moară,
Apropii cupa liniștii de veci,
Mereu sporește-a inimii comoară
Și drum de zâmbet lași pe unde treci...

Al nostru ești! Ce ochiu văzû vr'odată
Că te-ai suit la cer, purtat de nori?
Ce gând nebun svârlî această pată,
Pe cel mai mare dintre visători?

Putut-a oare sufletu-ți să fugă
La cei senini și fericiți din cer,
Când jos, prin murmure de chin și rugă,
Atâtea brațe tremură și-l cer?

Nu, nu! Ale Golgotei reci piroane
Nu te-au lipit atât de strâns pe lemn,
Cât te-a legat de-acest pământ nedemn
Nemărginirea rănilor umane.

Atâta timp, cât lutul n'o să crească
Copii asemeni chipului tău sfânt;
Atâta timp, cât liniștea cerească
Nu se coboară 'n inimi pe pământ;

Cât timp nu vezi aieve tot ce seameni,
Și ochii toți de plâns n'or fi deșerți, —
Atât de mult Tu, cel născut din oameni,
Va trebui să mângâi și să ierți;

Atât de mult vei auzi jelire
Și rana ta va sângeră mereu —
Îmblânzitor de oameni prin iubire,
Tu ți-ai ales destinul cel mai greu!

...Dar, când vei smulge 'ntreaga omenire
Din somnul lung al greului răbdat,
Când nu va fi nici chin, nici rătăcire,
Atunce Tu zâmbi-vei împăcat;

Atunce numai îngerul hodinii
Va coborî subt ochiu-ți înțelept :
Îți va culege de pe frunte spinii
Și-ți va închide rănile din piept.

DIN DEPARTARE

*Nu ți-am vorbit vr'odată, și pe ferești deschise
Nu ți-am trimis buchete, stăpâna mea din vise,
Ci numai de departe te-am urmărit adese,
Iluminat de gânduri nespuse, ne'nțelese...
Înfioratu-mi suflet nu s'a'ntrebat vr'odată,
Făptura ta de zee pe cine îl îmbată; —
Ce frunte se 'nnorează, gândind că steaua lină
Împarte și la alții bogata ei lumină?...*

Nimic nu știu de tine, senina mea iubire —
Dar ochii mei, în cale-ți, culeg numai uimire ;
Cărarea mea pustie se umple de lumină,
Încât mă'mpac cu vieața-mi și uit că mi-ești străină... —
Ce vrea și unde merge un fulger? Cui ce-i pasă..!
Destul că face noaptea, o clipă, mai frumoasă.

Dar une-ori, când luna e prea strălucitoare,
Din adâncimea serii vin vrăji turburătoare —
Aș vrea să cânt, să cuget, dar nu mă'ndemn..., nu pot...
O rază de m'atinge, eu mă cutremur tot,
Ș'atât mă simt de singur, că mă'nșior, de teamă,
Și ochii mei, din umbră, lumina ta o chiamă...

Atunci, m'abat pe drumuri de sufletul tău pline,
Și sufletul meu prinde din nou să se'nsenine,
De cum te-arăți privirii setoase, de departe,
Strălucitoare, pură, ca mugurii de Marte...

Dar azi, îmi ești departe. — Te furdă alte zări
În țara primăverii ș'a vecinicei visări.
N'ai fost a mea, dar tremur, de par'că te-am pierdut,
Și'nmărmuresc cu ochii în întunerec, mut...

Știu bine că ești dusă, dar te aștept mereu,
Și clipele-așteptării curg tot mai trist, mai greu,
Căci nu mai licărește îndepărtatul geam
Și nu-mi mai ieși în cale — și doar atât ceream... !
Vei reveni vr'odată? — Mai bine aș fi vrut
Să'nchid adânc în mine un dor necunoscut ;
Dar a crescut atâta, de când cu plâns s'adaptă,
Că'n sufletul meu singur n'a mai putut să 'ncapă...
Tu arde-aceste rânduri și cată, visătoare,
Cum izbucnește para din ele — și cum moare...
E flacăra ce'n taină ființa-mi pustiește,
Dar în vrăjitu-mi suflet nu moare, ci tot crește...

O creangă, pe cărare, s'apleacă somnoroasă ;
Izvoarele stau mute, iar Noaptea — o crăiasă —
Pășește aiurită, ca visurile mele,
Mișcând, la pasul vremii, flămida ei de stele.

Eu trec, gândind la tine, la țara 'n veci senină,
Iar ochii mei, în lacrimi, de câte-o stea s'anină...
Și iată!... steaua cade spre țărmurile-acele,
De par'că se'nfrățește cu dorurile mele...
Ea-ți duce o solie de plâns și de noroc :
Tot sufletu-mi se pierde pe urma ei de foc...

E C O U R I

*Când, după zile lungi de jale
Ce-au mângâiat un trist amor,
Vă întâlniți pe-aceeași cale,
Înlănțuiți de-același dor,*

*Grădinile în mii de fețe
În cinstea voastră înfloresc,
În crâng v'adastă cântărețe,
Ce numai pentru voi doinesc ;*

De desnădejdi de mai 'nainte,
Acuma să zâmbiți vă vine
Ș'un gând vă luminează 'n minte :
Că viața-i cel mai mare bine.

Pe toate pune stăpânire
A voastră inimă măiastră...
Nu, nu! Atâta fericire
Nu poate fi numai a voastră!

Se pare că, nerăbdătoare,
Viețile din viitor
Aud a voastră sărutare
Din noaptea neșinței lor.

Și, dacă nebunii divine
Vă smulg în ceruri, tremurând,
E că un neam întreg ce vine
Se bucură cu voi în rând ;

Și, dacă 'n ora fermecată
Asemeni zeilor păreți,
E că trăiți, ca 'n vis, deodată
Atâtea mii și mii de vieți...

PLÂNSUL LUI ADAM

*Arcăși îndemânateci, semeți, cu pași de lei,
Doi fulgeri smulși din noapte-mi erau copiii mei ;
Și par'că-i văd ș'acuma în faptul dimineții,
C'un strigăt de izbândă, dând zbor nebun săgeții,
Și cum se pierd cu turma în zarea purpurie,
Făcând din largul lumii imensă 'mpărăție...,
Sau cum se 'ntorc agale, zâmbind și mână 'n mână,
Buni, fericiți ca mine, pe când eram țărână...*

Iar Eva lăcrămă.

Dar nu-i iertat se vede norocul ce-am avut —
Cuibau dureri ascunse în cel dintâi născut;
Iar jertfa lui, Prea-Bune, n'ai vrut să o primești,
Vrând rătăcirea noastră mai greu s'o pedepsești...
Un gând veni de-aiurea — ucigătorul gând —
Și 'n Cain, bunul Cain, pătrunse 'ntunecat.
...S'a năruit cu blèstem altarul fumegând
Și s'a târît o pânză de fum, în lung și 'n lat,
Ca o imensă-aripă de vultur săgetat...
Iar de atunce, fumul crescù mereu, ș'a pus
Zid negru între mine și slava ta de sus —
Azi, gândurile mele cu greu pot să le-adun,
Să le trimet la tine, Părinte vecinic bun;
Căci se întoarnă pururi, sbătute, risipite,
Ca fumul fără pace al jertfei neprimite...

Și cum aș vrea și astăzi, ca 'n vremile senine,
Pe aripele rugii să mă ridic la tine:

Să 'nving robia humii!...

Nu mi-ai dat Tu lumina și farmecele lumii?
Pământului meu tânăr nu-i dai nectarul sevei?
Și nu-mi pleci Tu auzul la graiul sfânt al Evei?

O rugă, da, un cântec ți se cuvine Ție...
Îl simt vibrând..., nimica nu poate să-l reșie —
Dar, când să puiu într'însul îngenuchiata-mi viață,
Uit vorbele măririi și buzele mi'ngheață,
Căci geamătul lui Cain din noapte se desface
Și-mi risipește clipa de rugă și de pace.
E plânsul lui... Din noaptea cărărilor pierdute,
El inima-mi de tată o cheamă, să-l ajute;
Dar n'am puteri... — și spada grădinilor divine
O simt cum se înfige fulgerătoare 'n mine.
Tu-l vezi și-l dai uitării... Ce s'a făcut, Părinte,
Cu mila ta, podoaba puterii tale sfinte?

Nu-i moarte pentru Cain, nici alinare nu-i —
Ce vrei să faci, Tu, Doamne, cu suferința lui?
O, dacă spre urzirea unei cerești podoabe
Îți trebuie durerea făpturii tale slabe,
Ridică de pe viață-i povara, că-i a mea,
Și pune-mi-o pe umeri, de vrei, cu mult mai grea;
Mi-aș duce-o fără murmur, chiar de m'ar frânge'n cale,
Căci inima-mi cunoaște și darurile tale...

De-a fost păcat iubitul, mărire cui l-a scos,
El a făcut păcatul atâta de frumos :
Un farmec, o beție ce'n veci în tine-o porți —
Pe clipa rătăcirii îndur și mii de morți...
Dar prea e crudă legea ca fiul să spășească
De-a-pururi, fără vină, greșala părintească...

...O, sfânt copil al Evei ! Când noi te-am zămislit,
Eră prin raiu lumină, și flori, și ciripit,
Plutea o voluptate 'n văzduhul primăverii —
Miresmele grădinii părtașe-au fost căderii....
Să cadă însă plumbul osândeii pe-amândoi,
Dar tu, de ce să suferi, copile, pentru noi,
De ce să-ți blăstemi mama, gemând prin râpi sihastru
Tu, singura lumină a gândurilor noastre?

Găsi-vei tu vr'odată liman nemângâierii,
Să-i ierți pe-aceia care te-au hărăzit durerii?
Noi nu știeam, copile, că tu ai să plătești
Cu chinuri clipa noastră de vrăji sărbătorești !

De-ar ști vr'odată floarea de pom, din paradis,
Că'n fructul ei un vierme dușman va sta închis,
'Nainte ca să lege, s'ar scutura'n noroi —
O, sfânt copil al Evei! Îndură-te de noi...

145226
922541

I D E A L

*Luceafărul senin răsare,
Umplând de vis văzduh și mare...*

*Pătruns de focul lui cel blând,
Un strop s'aprinse, tremurând;
Și stropul, lacrimă 'nstelată,
Vorbì spre steaua depărtată :*

„Aș vrea să mă înalț la tine,
Dar lumea ta e sus, prea sus,
Și 'n noaptea undelor haine
Rămân cu dorul meu nespus.

Și totuși, simt cum mă străbate
O rază din puterea-ți lină —
Greu luptă valurile toate,
Să-mi stingă visul de lumină,

Dar cad, se farmă, istovite
De furtunatecul lor joc,
Și'n fundul mării liniștite
Eu reapar senin în loc.

Eu sânt un vis, dar teamă nu mi-i
De vânt, de unda răzvrătită,
Cât timp te văd de-asupra lumii
Lucind eternă, liniștită...

*Dar, cum te pierzi întunecată,
Apune trist a mea scânteie, —
Cu raza ta mă nasc deodată,
Cu dînsa viața-mi se încheie.“*

*...O, steaua mea, alungă norii,
Să-ți sorb clipirile senine,
Să trec prin furia vâltorii,
Cu ochii țintă către tine!*

N O A P T E

N'ai somn, în astă noapte de-așteptare!...
Nici pace n'ai : Din soarele de ieri,
O rază, un mănuchiș de scânteieri,
A 'ntârziat în ochi, tremurătoare —
Și nu se'nchid pleoapele-arzătoare...
Ți-i inima numai de visuri plină...
Ca 'ntr'o biserică strălucitoare,
Când se aprind făcliile la denii,
Așă, deodată, s'a făcut lumină,
În sufletul neadormit pe care
Se scutură un stol de dulci vedenii...

Iar amintirea prinde să deşire
O tânără poveste de iubire :

Erà'n amurg, Pe drum, nici o vieaşă...
Doar doi înfioraţi, în pasuri line
S'au strecurat subt plopul cel înalt —
Ş'atât de-aproape se priveau în faţă,
Că fiecare se vedeà pe sine
În ochii celuilalt.

Dar ochii ei curând în jos căzură...
Întâi a sărutat-o el pe gură :
De-a-pururi gura dulce, ca de-albină,
Să înflorească 'n zâmbet de lumină!...
Apoi — din nou pe gura ce sta mută :
Să spuie numai vorbe dulci şi glume !
Apoi pe ochi : să nu mai vadă 'n lume
Decât pe fericitul ce-i sărută!...
Pe urmă? N'a fost vis, ci o furtună
Ce sguđuie adânc, adânc răsună...
Orbi, fericiţi, în clipele acele
Erau biruitoarii sorşii grele, —
Tot mai aprinse sărutări îşi dau —
N'aveau răgaz să cugete la ele,
Nici vreme să le numere n'aveau.

* * *

O, suflete! Doinește și tresaltă!
Tu, tu ești fericitul din poveste!
Iar răsătorul chip cioplit de daltă
E visul tău ș'a ta domniță este...
Tresaltă, suflete al meu, și cântă!

De astăzi, n'ai să tremuri singuratec
Și nu vei mai privi, plângând, la stele —
Acum ești numai cântec și jăratec —
Ca ele viu — nemuritor ca ele...

Tresaltă, suflete al meu, și cântă!

De-acuma, nu te-i mai gândi la moarte,
Căci azi, de Ea, nimic nu te desparte...
C'un zâmbet, cu o vorbă spusă-a-lene,
Ea dete somn durerii pământești;
A dat vieții glasuri de sirene —
Umplu întreg pământul de povești...
O, suflete al meu! Tresaltă, cântă!

* * *

Când fu să plece, ea-mi șopti: Pe mâne!
Dar mâna mea 'n a ei mult timp rămâne...
Nici un cuvânt n'a rupt tăcerea sfântă —
Doar de departe a răspuns șoptirii
Prelungul fluer al privighetorii —

Pe mâne! Iată șoapta fericirii
Ce mână clipele și mișcă sorii...
Pe mâne! Orișice ungher al firii
Îmi pare că repetă-aceste șoapte.
Destramă-te mai repede, o, noapte,
În drumul vecinicii!
De ce n'am aripile vijeliei
Să mă înalț la pulbera de stele
Și să le sting, pe rând,
Subt fâlfăirea aripelor mele —
Să vie sfântul „mâine“ mai curând!...

...Dar zorii rumenesc: Norocul vine —
El poleește vârful, brazii, coasta.
De ce nu sânt un zeu în clipa-aceasta!
Orice dureri de pe pământ aș stinge:
Aș izbucni în cântece divine,
Să 'mpart la toată lumea care plânge
Salutul unei fericiri ce vine...

Fii tare, inimă! Norocul vine...

ÎN FAȚA ALTARULUI

*Fiere-amestecată cu nectar
Mi-ai întins din vecinicul pahar.
Cântă viu în sufletu-mi nectarul:
Tată, și'n pământ te-oiu lăuda!
Fruntea mi-o îngreue amarul:
Doamne-al lumii, fie voia ta!*

TREI SBURĂTOARE

*Din larg apus, trei sburătoare
S'au îndreptat în spre Calvar,
S'aducă laudă și dar
Durerii celei roditoare...
Dar cea dintâi veni 'n zadar.*

*Sbură aproape de pământ :
Își căută ceva de hrană,
Și n'avea vreme, nici avânt,
Să urce până 'n vârful sfânt, —
La omul fără de prihană.*

*Iar când s'a șters de tot din sbor,
Venì o ciocârlie 'n ora
Când Crist cereà un ajutor —
Când duhul morții da fior
În sufletele tuturor.*

*Urcă'n văzduh, ca pe o scară,
Și smulse cântec din tărie...
Un imn de blândă primăvară
Îi alină durerea vie :
Îi ajută lui Crist să moară....*

*E pace, ca'n străvechi altare —
Duiosul, sfântul cântăreț
Căzù din slăvi amețitoare — ;
Și iată vulturul măreț,
Scăldat în cald apus de soare,*

*Pornì din culmi, ca 'o furtună;
Dar și-a 'nfrânat avântul jos,
Tăind cerc larg și maiestos —
Făcând din sborul său cunună
De-asupra crucii lui Cristos...*

ÎN PEȘTERĂ

De pe tavane 'ntunecate,
Tăcute lacrimi cad mereu,
Și par'că tot sporesc din greu,
Din mari izvoare depărtate.

Șuvițe tainice de apă
Spre peșteri drum de ani străbat —
Într'una se preling și sapă
Tavanul șubred și 'nnoptat.

*Dar după ani de picurare
S'au închegat coloane pline :
Eterna bolșii lăcrămare
În loc s'o surpe, — o susține.*

*Tot astfel, lacrimi nesecate
În suflete ne-au picurat,
Și de furtuni nenumărate
Vieța noastră-a tremurat...*

*Dar azi, când stau vârtejuri grele
Să ne răpună-orice avânt,
Noi trecem fără păs prin ele
Ș'aproape izbucnim în cânt.*

*Un suflet tânăr ne străbate
Și ne îndeamnă către cer —
Din suferinți abiă 'ndurate
Ne-am făurit armuri de fier.*

SPRE BUCOVINA

*Ducând în inimi cântec și 'nchinare,
Călătoresc în sfânt convoiu pioșii.
În drum i-adastă codrii vechi, pletoșii,
Doinind minuni din vremuri legendare.*

*Trecutu-i plin de-avânt, de-apusuri roșii...
El stoarce stropi din sufletești izvoare,
Să picure, adânc-cuvântătoare,
Pe locuri unde-au stăruiț strămoșii...*

Suceava 'n zări s'a luminat deodată...
Învăluți în slava ei curată,
Ei merg cântând, cu frunțile senine.

Tăceți adânc! Pășiți ca'n sjinte-altare!
Să nu-L treziți din visuri seculare,
Să-și vadă sfântul cuib pe mâni străine...

Ș O A P T E . . .

*Eu i-am văzut cum se pierdură singuri
Pe drumuri fermecate —
În preamătul aromitor din crânguri
Șopteau, ca'n vis, cuvinte tremurate...
Erà iubirea, visul cel dintâi :
Uitați de tot, ei toate le uitară —
Privirea lor nu mai zăreà 'n afară,
Atât erà de plină de vâpăi...*

Iar luna limpede din înălțime
Norocului de-o clipă surâdeă,
Trezeă cântări din somn pe câte-o cracă,
Și, bună, și duioasă, poleiă
Cărările pe unde-aveau să treacă
Îndrăgostiții ce visau subt ea...

Cum mamei care plânge-odrasle moarte
I-s dragi copiii toți ce-i ies în cale,
Și-i mângâie, și plânge, și-i petrece
C'un zâmbet de iubire și de jale,
Tot astfel astrul care n'avu parte
De suflete ce cântă împreună,
De viață care colcăe nebună,
Dă mângâieri perechilor uitate —
Senine raze binecuvântate
Cad peste ochi, pe sân, și se opresc
În sufletele celor ce iubesc —
Larg seamănă peste întreaga fire
Îmbolduri la viață și iubire...

Eu v'am văzut pierzându-vă 'mpreună
Subt bolți înșiorate —
Ah, zâmbetele voastre toate, toate,
În sufletu-mi s'adună...

Dar une-ori, a-rar, pe gânduri caz ;
Un demon râde crunt, și răsul spune :
„Sărmani nebuni ! Jăratecul de azi
Ca mâine e tăciune...

Iar inimile care fremătează
De viață caldă și de veselie —
Le va 'nghețà uitarea
Și-or sta departe, fără nici o rază,
Pustii și mute, ca o colivie
Din care a sburat priveghietoarea...

Ca mâine, alte umbre o să-i fure,
Și vor întinde brațele aiure —
Va trece mut și rece fiecare
Pe lângă visul lui de-odinioară,
Cum trece orbul, fără să tresară,
Pe lângă frumuseți surâzătoare...
...Nu știți că vă așteaptă deșteptarea,
Nebuni hrăniți cu vise?
Și nu simțiți de-acum, că sărutarea
Dă mai puțin decât făgăduise?..."

Dar voi — rămâneți surzi la profeție !
Cântați un imn nebun de veselie,

S'acoperiți cuvintele de gheață!
Iubiți-vă! Beția de vieață
A celor de demult în voi să 'nvie —
Aceasta este clipa pentru care
Ne ducem jugul, toți, cu resemnare...

Prea trist destinul nostru a părut
Făptuitorului necunoscut,
Și-a plâns de milă, și ne-a dăruit
Această clipă de suspin vrăjit...
Îmbrățișați-vă! O sărutare
Să fie cea mai pură adorare
Ce din durerea vieții s'a 'nnălțat
Spre Cel ce unul altuia v'a dat...

Înlănțuiți-vă cu sete-adâncă!
Râdeți, cântați, cât ține visul încă —
Legăți-vă pe veci cu jurămintе:
În clipa-aceasta, inima nu minte!

Și, dacă mâine vrăjile-o să piară,
Nu v'au dat ele 'ntreaga lor comoară?
Tot ce-a visat pământul vreodată,
Tot ce-ar putea să dea vieața toată,
E 'n clipa sfântă care vă 'nfioară...

...Se pare că umana nemurire
Au pus-o zeii 'n visul de iubire...
De te-a 'mbrăcat natura 'nșelătoare
În purpur, ori în haîne zdrențuite,
De ți-a deschis izvoarele-i vrăjite,
Ori deți 'ntinde numai cupe-amare, —
Tu simți că 'n sfânta clipă muritoare
E totul...

După ploaie, stânca dură

Tot mai păstrează câte-o picătură.
Un strop ce licăre abia — și moare;
Dar în vieța lui de o clipită
Răsfrânge raza vecinică din soare —
O lume înfinită:
Tot ce-a văzut și o să vadă încă
Eterna, muta stâncă...

CÂNTEC

O, pasăre ce-mi vii la geam
Și-mi cânti din zori nebună,
Ce-mi spui de vremea când plângeam,
În nopțile cu lună?

Ce mi-amintești de vechiul dor,
Cernită sburătoare?
De un suspin nepieritor —
De-o albă arătare...?

Mai bine cântă-mi de noroc,
Suind voios în slavă —
Mai bine adu tânăr foc
În inima-mi bolnavă...

Ori... ia-mi cu tine dorul greu —
Ia-mi sufletul ce moare,
Și du-te, du-te 'n zări mereu,
Măiastră sburătoare...

Aleargă 'n plaiuri oltenești
La mândra fără vină —
La mândre case 'mpărătești
Cu geamul în lumină...

Privește-al ochilor ei raiu,
Surâsul fără nume,
Ascultă tânărul ei graiu —
Și vezi ce pierd pe lume...

Și fă-mi din tot un dulce cânt,
Să-l cânți când iese luna —
Și-apoi... coboară-mă 'n mormânt,
Mai trist ca totdeauna.

LEGENDA UNEI STÂNCI

Subt stânca fulgerată de la limanul mării,
Nu-i undă să nu știe cuvintele pierzării;
Și numai aripi negre bat apele ce sună,
Numai chiemarea morții răsare din furtună...
O, soră a durerii, plăpândă fericire!
Câte iubiri rănite de asprul vânt al jelierii
N'au suspinat, purtate de-a undelor rotire,
Neisprăvitul cântec al vecnicei Ofelii...!
Vai, câți nu-și ispășiră subt stâncele hâine
Amara nebunie de-a fi crezut în tine!

*Pe-aici nu-și poartă pașii, de groază, muritorii,
Nici cerul nu-și trimete, pe-aici, luminătorii ;
Căci, până unde geme al undelor războiu,
Apasă neguri grele, ca'n ziua de apoi,
De par'că marea poartă un vecinic vâl cernit,
Jelind vieți, pe care tot ea le-a mistuit.*

*Dar une-ori se face lumină 'n slava toată,
De pare c'ar surâde toți îngerii deodată —
Văzduhul, tot, visează iubire, cântec, stele...
Ș'atunci, înduioșată de zâmbetele firii,
Și-aduce-aminte marea de jertfele iubirii
Ș'aprinde în adâncuri un cer și pentru ele.*

A P R I L

În glas ^{au} aiurări de liră,
Pe frunți — un răsărit de zori ;
La șipot, unde poposiră,
S'au adunat priveghietori...

Iar zeul dragostei, April,
Din două guri făceà o floare,
Și fiecare sărutare
O salutà din crengi, c'un tril.

Visând, cei doi îndrăgostiți
Tot repetau în suflet cântul ;
Atunci, din fundul văii, vântul,
Văzând cât sânt de fericiți,

S'a strecurat în crengi, tiptil,
Mișcă un ram, zâmbea în soare,
Și-i îngropă subt colb de floare,
C'un răs sburdalnic de copil.

I N S E N I N A R E

Noi ne-am cuprins de-o flacăra curată,
Ce niciodată n'are să apuie —
Și nu furam norocul nimănuie,
Ci în iubire tânără, bogată,
Îmbrățișam pământul, lumea toată...
Și mă 'nnălțam sus, sus, până la tine...
Și'ntâia oară lumea, pentru mine,
Avea numai priviri de bunătate —
Era numai surâs și numai floare,
Așa cum nu o vede fiecare,
Ci numai sufletele 'ngemănate...

Tu, mâna mi-ai întins-o de departe :
Meniși sântem să mergem împreună !
Ș'ai pus pe frunte-mi tânără cunună
De sărutări, de viață fără moarte.
Deodată, pravili strâmte și haine
Te-au smuls vijelios de lângă mine —
S'a stins al fericirii ciripit...
Cernit și singur m'a lăsat furtuna,
Dar tot mai port pe fruntea mea cununa
Și strălucirea care m'a orbit.

Ce zei au fost atâta de avari ?
Ce pământeni râvniră la mărirea
De-a prigonî cu sete fericirea,
Când cei aleși de ea s-atât de rari ?
Când noi ardeam c'o flacăra curată,
Cum nici în temple nu e ;
Când în iubire tânără, bogată,
Îmbrățișam pământul, lumea toată,
Și nu juram norocul nimănuie ?

* * *

Copilă dulce, vis din altă lume !...
Depart mi-ești, dar sufletu-mi nu geme ;
Nici nu blestêm, — mai poate să blesteme
O gură ce-a șoptit cerescu-ți nume?
Senin renasc și prind a mă'nnălță
În raza ce-mi trimeți din lumea ta.
Ce suflet mi-a 'ndreptat spre culmi senine
Privirile din lumea clipei? Cine?
Când focul luptei îmi topeà puterea,
Ce duh a dezvelit,
În sufletul meu rău și chinuit,
A bunătății stea nemuritoare,
Și cine m'a 'nvățat să fiu mai mare
Decât regina lutului, durerea?

Din noapte și din praf renăscătoare,
Senină raza inimii trăește
Și nu cunoaște lege muritoare.
În preajma noastră, astăzi amurgește ;
Dar cine-i cel ce poate stăvili
Atâta dor, cum n'a fost, nici va fi,
Pân'ce pământul se va nărui
În focul unde totul se'nfrățește...?

Și, dacă n'avem clipa cea de față,
Nu ne rămâne a nădejzii stea?
Tot viitorul, poleit de ea,
Ca mâne — gureș cuib — va răsuna
De sfânt înmugurita noastră viață...

Destramă-se a gândurilor ceață,
În orice colț zâmbească veselia!
Ce noapte poartă 'ntr'însa vecinicia?
Din mii de nori ce-au lunecat sub soare
Putut-a unul să-i răpească, oare,
Căldura, tinerețea, strălucirea?
E sfânt și vecinic: ura nu e 'n stare
Să năruie tot ce-a clădit iubirea...

...Puteri, ce puneți între noi hotare!
Amenințați, loviți, răniți mai tare!
C'un zâmbet în luminile privirii,
Cu milă și blândețe vă primim;
Nu tremurăm la gândul nimicirii:
Noi sântem mai puternici: noi iubim...

PRINTRE LACRĂMI

— Am venit, dar fii cuminte! Altfel plec, cu jurământ...
...Ce copil ești! Să te 'ntuneci de o vorbă spusă 'n vânt!
Nu plec, uite!... sânt cu tine. — Spune, mult ai suferit?
Te gândeai numai la mine, drag copil neîmblânzit?
Că nu ți-a primit o rugă, idolul nu l-ai sfărmat?
Cu privirile în lacrimi, lui, tot lui te-ai închinat?
Și nu mă urăști? Nu?! Vino, robul meu, stăpânul meu —
Pleacă-ți fruntea mai aproape, ochii care-au plâns mereu,
Să-i sărut, să uit de-a-pururi vremea ce ne depărtă —
Să-mi rămâie numai gândul că trăesc în umbra ta...

— O, copilă, tu mă mântui, tu mă faci în cer să crez
Și durerile trecute să le binecuvintez.
Spune, spune înc'odată, murmură-mi de mii de ori
Vorbele ce dau vieață, cântecul ce dă fiori;
E o muzică, pe care o ascuți cu ochii uzi
Și, oricât ai auzi-o, însetezi s'o mai auzi,
Până când îți intră 'n suflet și cu dânsul una face,
Până când vieața toată se învâluie în pace —
Până când pământul, cerul, tot ce-ai vrut și ai gândit,
Într'o singură lumină se cufundă 'n inifinit...

* * *

Firea scântee sub lună, râde, pare fericită,
Că-i mai fuse dat să vadă o făptură 'nlănțuită;
Prahova își mână 'n taia cântecul adânc, pe vad;
Printre ramuri înflorite raze tremură și cad,
Par'că-s duhuri luminoase, care vin din lumi albastre
Să asculte mai de-aproape șoapta inimilor noastre;
Iar o pasăre, cuprinsă de o dulce nebunie,
Pirue în urma noastră, în lumina argintie.
...O, tu inimă fierbinte, suflet care ne 'nțelegi,
De-ai putea doini tot astfel nopți de-a-rândul, ani întregi!...
De ce-i cântecul tău, sfânto, vesel cum n'a fost vr'o dată?

Simți tu răvărsatul zilei? Inima ți-e fermecată?
Ori ai vre un farmec, care ne desleagă viitorul
Și ne spui în cântec vestea, că ni-i fără capăt dorul?
Cântă, cântă înainte! Clopote din sat, sunați,
Și întreg pământul numai la serbare să-l chiețați...
Iar tu, vântule, ascultă murmurele din păduri,
Șoapta plină de cutremur de pe buze să ni-o furi
Și, purtând din stâncă 'n stâncă vorbe pline de uimiri,
Umple lumea de ecoul sfinței noastre fericiri!.....

* * *

De l-ai dăruit cu lacrimi, orișicât ai suferit,
Tot îți pare că norocul prea ușor l-ai dobândit...
Aiurit stai lângă dânsul, lauzi mintea 'naltă, care
Puse-o cale-atât de lungă între vis și întrupare!
Cine-ar ști beția luptei și fiorul vieții — cine —,
Dacă lacomele brațe ar fi rodului vecine?

O destin! o fericire!... Vine-o clipă, când înveți,
Că atâtor idealuri depărtarea le dă preț;
Că, de vrei să-ți dea norocul clipe cum n'au fost la fel,
Trebue să lupți dorindu-l și să suferi pentru el —

Vecinic inima umană osândită-i să-și măsoare
Cu durerile-alergării fericirea cea mai mare...
Ca și sufletele noastre însetate de o rază,
Mii de flori, pierdute 'n noapte, după soare lăcrămează;
De odată se vestește el, nemuritorul mire;
Pune 'n creștetul naturii o cunună de mărire
Și, văzând că după dânsul plâns-au gingașele-i roabe,
Lacrămile de pe ele le preschimbă în podoabe:
Într'o clipă, de pe toate, mii de scânteieri a smult --
Mai puternic strălucește floarea care-a plâns mai mult.

NOAPTE DE VARĂ

În apus e luptă 'ncinsă
Între noapte și lumină...
Ziua 'ngenuchează 'nvinsă —
Codrul, apele, suspină...

Umbre moi întinde ceața,
Pe când raze cad în zare:
Steaguri lungi plecate 'n fața
Unor oști biruitoare...

Numai taine pe tot locul,
Noaptea 'nneacă toată valea...
Vino! Sub salcâmi, norocul
Stă să ne aștepte calea...

D U R A L E X

I.

*Ca un artist de-a-pururi nemulțumit de sine,
De mii de ani natura, în setea de mai bine,
Se luptă să deschidă desăvârșirii cale —
Și tot mai mult împarte din darurile sale:*

*Dă sufletului aripi și trupului vigoare,
Femeii frumusețe, iar geniului scântei —
Și pas cu pas se'nnalță eterna creatoare,
Visând să dea luminii un neam de semi-zei...*

*Dar une-ori, de muncă, maestrul obosit e :
Privirea cade 'n neguri și dalta e săracă ;
Furat de somnul minții, ca un copil se joacă,
Durând din lut vremelnic făpturi neisprăvite.*

*Apoi le pleacă legii de fier : Cei slabi să piară
Să nu le dea viața nimic din câte-or cere !
Dar a venit un geniu al milei, o fecioară,
Ș'a fost înduioșată de-a lor îngenuchiere.*

*Ea vrea să nu mai plângă în întunec nime,
În orice ochi să vadă surâsul fericirii ;
Din toți să facă vulturi setoși de înălțime —
Să vindece cruzimea și rătăcirea firii.....*

*Și peste tot norodul ce-a fost merit la'nfrângeri
Ea își ridică dreapta : „Aș vrea să nu mai sângeri...
Atâtea inimi urcă pe scările cerești,
Și numai tu rămas-ai țărânei să slujești...*

Sus fruntea! E o lume ce n'ai văzut-o încă:
Vieța năvălește cu furia dintâi,
Iar cerul, tot, surâde din pacea lui adâncă —
Spre el, spre el! Cu ochii în raza lui rămâi!...

Făclia vieții tale primească iar lumină!
Prea timpuriu o stinge destinul ne'mpăcat!
Ai numai o vieță, și ar fi fost păcat
Să mori fără cunoaște comoara ei deplină...

O, dragii mei prieteni! Luptați, cântați, iubiți...
Să faceți o virtute din setea de plăcere!
Rămâneți pururi veseli — nebuni și fericiți —;
Drept mulțumire, zâna numai atât vă cere..."

II.

Cum cată pruncul mâna să și-o poarte
Spre tot ce vede : chipuri, năluciri,
Că pentru el nimica nu-i departe
De dulce-amăgitoarele-i priviri —
Așă râvneau la strălucirea toată
Copiii slabi ai neclintitei firi ;
Abià născuși la viață-adevărată,
Cereau pe frunți cununi nemuritoare,
Doreau avânt ca vulturii, măreții —
Un șteamăt lung de guri, nerăbdătoare
Să soarbă până'n fund paharul vieții...

Dar brațele'n curând cad obosite...
Departate-au fost fugarele lumine!
Iar roade, ce păreau că vin de sine,
Acuma cer să fie cucerite...
În braț și 'n suflet li-i puterea — moartă,
Căci blèstemul cel vechiu și azi îl poartă;
Dar în trudiții ochi, în graiu, în vine,
Trăește pururi dorul de mai bine...

„Din milă, ne-ai clădit o lume dragă,
Dar înțelesul ei ni se ascunde,
Căci încă n'am cules o rază 'ntreagă;
Iar de-am râvniț la cer — aripi, de unde?
Puternic curge al vieții dar,
Comori curate ne așin cărarea;
Ci'n veci pășim spre ele în zadar,
Căci fug mereu, cum se strămută zarea....

Nădejdea 'n tine ne-a rămas, divino!
De nu poți tu, ce duh ne-ar ajutà?
Ucigătoarea noastră sete-alin'o,
Sau dă-ne tot din îndurarea ta....

*Ca o statuă 'n veci nedesvelită
Ne-apare fericirea, doamna vieții,
Dorită pururi, pururi tănuită —
Îndură-te, și rupe-i vălul feții...*

*Muți, înnecați de-a ei lumină nouă,
Picioarul drept plecându-l în țărână,
Vom ține strâns cu brațele-amândouă
Genuchii tăi de marmură, o, zână!
Iar ochii umezi vor căta la tine —
Va fi o clipă de-adorări senine,
Pe care lutul nu o poate spune;
Doar câțiva fericiți o zic din strune —
Noi n'avem decât lacrimi și suspine..."*

*Iar Ea, cu vocea 'n lacrimi înnecată :
„De n'ar fi margini în puterea mea!...
V'am arătat lumina-adevărată —
Luptați acum s'ajungeți pân' la ea!..."*

Un veac întreg cu voi de aş rămâne
Şi de v'aş da tot cerul, stea cu stea,
Un adevăr veţi înţelege mâne,
Că fericirea tot nu voi putea :

E o copilă dulce şi curată,
C'o lacră în ochii ei cereşti —
De toţi s'ascunde, rare-ori s'arată :
Atunci când singur tu o cucereşti...“

III.

...Iar tânguirea lor creștea furtună —
Nici zâna nu putea s'o mai aline ;
Ș'au recăzut în oarba lor genună
Acei ce n'au putut trăi prin sine...
Au sfâșiat și sufletul copilei —
Cât bine semănase ea pe cale !
Și numai flori cernite, numai jale
A răsărit din lacrămile milei...

Zeiță, tu, eternă bunătate,
De'i întâlni, în lunga ta cărare,
Robi și nevolnici, suflete'nserate,
Treci înaintea, lasă-i în uitare!...
Ființa lor, de când a fost creată,
Robie și'ntunerec numai strâns-a;
Dar este lină și neturburată,
Nici o dorință nu veghează 'ntr'însa —
Să nu-i trezești!...

În temniți, prin zăbrele,
Străbate raza 'ndepărtatei stele:
Se pare că un duh, prin sfinte sfere,
Coboară 'n casa morții mângâiere...
O, geniu luminos! Ar fi mai bine
Să uiți pe-acei ce s'au uitat pe sine...
De ce le chiami trecutu'n amintire,
Cu mângâierea ta?
De ce să'nvii, cu slaba-ți licărire,
Nebuna, vechea dragoste de viață,
Când nu au drept la ea?
Retrage-ți mângâierea ce-i înghiață!
— Apui, apui mai repede, o, stea!...

CĂTRE INES

(DIN BYRON)

*Nu mai surâde nopții ce 'n mine a pătruns...
Vai, de ce port de-a-pururi o frunte 'ntunecată?
De ce zâmbirii tale nu-i pot găsi răspuns?
Cu ochii uzi cerși-voiu Destinului un dar :
Să nu cunoști ce-i plânsul, copilă fără pată —
Ori, niciodată lacrimi să nu verși în zadar...*

Tu vrei să știi ce chinuri și-au stors în mine fierea,
Înveninând izvorul plăcerii pământești.
De ce vrei să descoperi și să cunoști durerea,
Pe care nici tu, sfânto, nu poți s'o împlânzești ?

Tu, poate, crezi c'amorul sau ura ce nu iartă
Sfărmătat-au lira dulce din sufltu-mi pribeag...
Iubire, ranguri, nume: deșertăciuni șirag —
Nu ele mă făcură să blăstem a mea soartă —
Nebun să fug departe de tot ce-aveam mai drag...

Ci-i un urît de moarte, ce naște pentru mine
Din tot ce-aud sau pipăiu cu stinsele-mi lumine —
Frumosul nu-mi mai place ; iar ochii tăi — chiar ei —
Abià mai au un farmec dē-o clipă 'n ochii mei...

De-ar ocoli cu anii pământurile toate,
Să fugă de el însuși nici un pribeag nu poate —
De-a-pururi simt pe suflet un aspru biciu de rele :
Neadormitul demon al gândurilor mele...

Să scânteie plăcerea în ochii fiecărui!
Să guste alții 'n tihnă din cupa ce le-o dărui!
Râzând, plângând de multul fior și nebunie,
Viseze că norocul va ține-o vecinicie —

Ci eu atât aş vrea :

Să n'aibă-o deșteptare asemeni cu a mea...

Eu cată să cutreer ținut după ținuturi
Și-al amintirii blăstem să mă urmeze 'n drum...
Zadarnic fug de dânsul, în van încerci să-l scuturi ;
O mângâiere numai mi-a mai rămas de-acum :
Să știi — de-ar fi să 'ntâmpin un nou potop de rele —
C'am încercat odată pe cel mai greu din ele...

Dar care mi-e restriștea, mă 'ntrebi? Ah, nu 'ntrebă!
Mai bine sfântul zâmbet pe chipul tău reădu-l...
O, suflete, zâmbește mereu și nu cătă
Să rupi un vâl, sub care găsi-vei numai iadul!

CHEMARE...

*Privește!... Cerul semănat cu stele —
Chip purtător de zâmbet și de vise —
Înseninează pământești abise,
De mult ce caută cu drag la ele;
Și toată fericirea lui senină
O 'ntipărește pe pământ și mare —
Și iarăși lutul omenesc tresare,
Tinzându-și dornic brațele 'n lumină...
Surâzi, șoptești, tot sufletul aieve-i —
S'a risipit cu mirosul din floare.*

...Așă eră, când pieptul cald al Evei
A tresărit de 'ntâia 'nfiore.
Și tot aceleași raze o scăldară
Pe Gretchen, când, robită, biruită,
A răsărit la geam, cătând afară
O umbră și temută și iubită,
Și 'n strigăt de porniri biruitoare,
Plecată peste marginea ferestii,
Căzû, cu mlădierea unei trestii,
La pieptul celui fără de iertare.

* * *

O, noapte albă, soră cu iubirea,
Atât de fericită și bogată,
Ai strălucit și pentru mine-odată,
Când ochii mei îți răsfrângeau zâmbirea!
În părul meu jucau luciri din stele,
Iar sufletu-mi se înfrățea cu toate —
Garoafe tremurau împurpurate,
În creștetul fermecătoarei mele.
Și valurile lumii, amândoi,
Le despicas, neștiutori de ele —
De-ar fi venit chiar noaptea de apoi,
Tot n'ar fi șters surâsul vieții mele.

De-atunci, pe visul nostru depărtarea
A troienit atâtea clipe reci —
O, noapte albă, soră cu visarea,
Eu te credeam pierdută pentru veci!
Dar astăzi mă privești din nou în față,
Prin mii de ochi ce scapără scânteii;
Același dor, aceeași caldă viață
Îmi poartă pașii către casa Ei...
Și țese iar aceeași primăvară
La visul început de amândoi...
O, suflele al meu! Aleargă, zboară —
Pierduta noapte vine înapoi...

Ce zeu și-a 'ntors privirea spre pământ,
Atât de fericită și senină,
De se răvarsă-atâta farmec sfânt
Din tronul lui, spre globul cel de tină,
Și-a pus în aer zâmbete fugare
Și dor în inimi de priveghietori,
Iar în făptura ta ne'ncăpătoare
Atâta nesfârșită adorare,
Că se răvarsă 'n lăcrămi și fiori,
Și plângi pierdut și tremuri să nu mori?

* * *

O, vino, steaua mea! S'a stins acum
Și cea din urmă lampă la ferești,
Și nu mai vezi, pe zidul de la drum,
Cum scad și cresc lungi umbre omenesti.
În mândru 'mpodobitele balcoane
Și cea din urmă șoaptă a murit —
Doar somnul, plutitor în nesfârșit,
Împarte răsătoarele-i icoane...

O, vino, vin! e ceasul de iubit!

Subt uriașa aripă 'nstelată,
Tot necuprinsul tace fermecat —
Doar de departe vine tremurată
O doină de drumeț întârziat.
Ascult'o cum descrește și cum moare,
Sorbită 'n pacea largă de sub cer:
Sânt grijile ce zboară spre uitare —
Așă s'or stinge vechile dureri,
La pieptul tău de foc, suspinătoare!

O, vino, vin! cuib cald de mângâieri!

Nu simți cât de aproape e iubirea,
Copila mea? N'auzi în jur de tine
Chemări întretăiate de suspine?
De m'ai uitat pe veci, în drumul jelei
O clipă doar alină-mi pătimirea —
Dă la o parte àripa perdelei
Și-arată-te, în toată strălucirea!
Uimit de luminoasa-ți arătare,
Să te culeg adânc în ochii mei
Și, coborând pleoapele-arzătoare,
Pe veci să 'nchid icoana ta în ei,
Ș'apoi să mă cufund din nou în noapte...

O, vino, vin, cu stinse, calde șoapte!

Dar ruga mea n'ajunge pân' la tine —
Ca niște pasări triste, aiurite,
În geamul tău bat doruri și suspine,
Și iar se pierd în noapte, ostenite.

Dormi tu, iubita mea? Dormi lin, dormi lin,
Pierdută în visări amăgitoare!
Eu ți-aș trimite-o șoaptă, un suspin,
Să-ți spuie inimii, cu 'nșiorare,
De-un vis mai drag, de nebunii divine, —
Dar șoapta mea n'ajunge pân' la tine!
Dormi lin, dormi lin, iubita mea, visează!
Cum nu sânt serafimul tău de pază,
Să te privesc cum dormi suspinătoare,
În focul tinereții,
Și, auzind a dragostei chemare,
Să te trezesc din somn cu-o sărutare,
La visul cel dumnezeesc al vieții!

* * *

...Dar ce lumină-apare la fereastră?
Ce mână albă flutură 'n perdele?
O, stelelor, ce-i strălucirea voastră,
Pe lângă zâmbetul alesei mele?
Tăceți de tot, voi vânturi șoptitoare!
Ea spune un cuvânt — tăceți, tăceți!
Din buzele ei dulci, tremurătoare,
Pornește-acum un sol puternic, care

Aduce mii de morți sau mii de vieți.
...Și tăinic stelele au prins cuvântul
Și-l repetară 'n crânguri cântăreții,
Și din adânc a tresărit pământul,
Simțind din nou în el scânteia vieții.

PROMETEU

(DE GOETHE)

Încarcă, Joe, cerul tău
Cu nouri în mânie!
Ș'asemenea unui copil
Ce-abate scaiul pe poteci,
Deprinde-ți apriga mânie,
Trăsnind stejari și piscuri reci!
Dar niciodată n'ai să potopești
Pământul meu iubit,
Coliba mea, la care n'ai clădit.
Și vatra mea,
Al cărei foc
Mi-l pizmuești...

Eu nu cunosc, o, zei, în toată firea,
Neam mai sărman ca voi —
Și nici va fi!
Voi vă cârpiți vieța zi cu zi,
Hrănindu-vă mărirea
Cu-al jertfei bir,
Cu fumul rugăciunii,
Și ați pieri de foame, de n'ar. fi
Copiii, cerșetorii, toți nebunii
Îngenunchiați nădejzii și minciunii....

Pe când eram copil,
Și nu știeam ce cale mi-e ursită,
Îmi îndreptam privirea rătăcită
Spre soare, ca și cum într'însul
E-un suflet ce mi-aude plânsul,
O inimă ce se îndură
De cel răpus de chin și ură.

Ce duh mă ajută 'mpotriv'a
Titanilor trufie?
Și cine-mi mântuie viața
De moarte,
Din sclavie?
Nu le-ai făcut prin tine însă-ți, oare,
Tu, inimă sfânt-arzătoare?
Și, înșelată, n'ai adus
Zadarnice cântări de mulțumire
Și jertfe Adormitului de sus?

Să te ador pe tine, eu?
De ce? Ai alinat vr'odată chinul
Celor îngenunchiați?
Ai șters vr'odată ochi înlăcrămați?
Puternica Vecie și Destinul,
Stăpânii tăi ș'ai mei,
Nu m'au creat pe mine, ca pe zei?
Crezi tu că voiu urî viața, poate,
Și pribegî-voiu prin pustiuri grele
Fiindcă florile visării mele
Nu pot să lege toate?

Aici rămân — și voi zidi mereu
Făpturi de oameni, după chipul meu —
Un neam la fel cu mine :
Să sufere, să plângă, să muncească,
Și să se veselească,
Și să se uite cu despreț la tine —
Ca mine !

CĂTRE PACE

O, zee!
Nu-i printre noi un suflet, să nu poarte
Dorința pământescului tău raiu.
Spre tine 'ntindem dreapta toți, dar, vai!
Trecutul plin de lacrimi ne desparte;
Tot fulgeră, de dincolo de moarte,
Însângerata spadă-a lui Mihaiu...
Iar la lumina ei, cetim deodată

Și slava și durerea noastră toată :
Măreț, fulgerător, dar fără ură,
Venì — și s'au plecat supuși Carpații,
Ș'o clipă, după un mileniu, frații
Viu mânilor și'ntind : se cunoscără...
El a căzut, răpus de-a nopții gloată,
-Și-ai lui s'au risipit tăcuți, în cete ;
Dar mânilor ce s'au atins odată
Se caută și azi, cu vechia sete.
El a căzut, dar visul lui nu moare :
Din groapa-i tăinuită, crește-o floare,
Mereu se 'naltă floarea 'nlăcrămată
Și-a ei mireazmă umple țara toată...
Ia-ți sborul înapoi ! În fiecare,
Trecutul plin de răni e încă viu :
Domnește 'n toți un duh de răzbunare,
Vii prea de timpuriu :
De-ar amuși în mâna noastră durda,
Ce-ar zice sfânta umbră de la Turda,
Al neamului străjer ?
Ce-ar glăsuî strămoșii din morminte,
Când am uită dorințele lor sfinte ?
Ia-ți sborul către cer !
Iar, când vom vindecă străvechea rană,
Când visurile fi-vor întrupate,
Iar nedreptăți de veacuri — răzbnate ;

Noi cei dintâi din lumea pământească
Cu flori te-om așteptă,
Cu doine vom chemă cereasca mană:
O, zee! Vie 'mpărăția ta,
Să ne păzești a neamului icoană...

II.

Înnăbușite glasuri vuesc ca din pământ.
Tot crește-adâncul mormur : Zadarnic vii și-atunci !
Noi sântem închinații mântuitoarei munci,
Dar rodul trudei noastre se risipește 'n vânt...
O, zee ! Cei puternici ne pun în jug de prunci,
Și anii trec zadarnic,
Căci nu-i a noastră casa pe care o zidim ;
Pământul, pentru care am plâns și suferim,
Pe noi ne 'ngroapă numai ; iar pentru ei e darnic ;
Chiar pe Isus, ce-odată s'a coborât pe lume,
Să plângă împreună cu cei îngenuchiați,
Pe El chiar, ni-l furară, și azi, în sfântul nume
Cel tare 'mpilă slabii, iar fratele pe frați.

O zee, fruntea noastră, plecată de furtună,
Cu florile durerii destinul o 'ncunună;
Și totuși, noi ne-am duce, tăcând, robia grea,
De n'ar fi cruzi să rătă, când plângem; de-ar avea
O vorbă, o privire ce ne-ar pricepe chinul,
Atunci în noi revolta nu și-ar înfige spinul,
Și 'n ceasul de pe urmă al vieții, i-am iertă...
C'un semn, c'o mângâiere, ne-ar împlânzi amarul;
Căci nici eterna viață ce ne-o șoptește-altarul,
Nici sorii ce descoper un colț din univers,
Nimic nu prețuește cât un fior de milă —
Cât clipa sfântă 'n care o mână de argilă
A mângâiat o rană și-o lacrămă a șters...

O, zee! Dacă sceptru-ți va fi să 'ncremenească
În formele de astăzi vieța pământescă,
Rămâi mai bine 'n lumea visării ne'mplinite!
Ce bine-aduci tu, oare, mulțimii oropsite,
Cruțând-o de popoare asupră-i ridicate,
Când îi rămân acasă călăi în chip de frate...?
Vii prea de vreme. Omul e încă slab sau rău,
Nedemn de raiul tău...

De vor apune zeii tirani, de la o vreme,
Și nu va fi pe lume nici sclav, nici domnitor,

Ci pân'atunci pământul, visând de viitor,
Asemeni unui suflet ce de păcate geme,
Va trebui să-și facă osânda 'n Purgator :
Cu torțe-aprinse robii, sburând din loc'în loc,
Vor îmbrăcă pământul într'un vestmânt de foc ;
Vijelioase flăcări vor mistui palate,
Vor șterge ori-ce urmă din vechea nedreptate,
Și până 'n bolți vor crește, cercând la cer intrare...
Iar, când se va desface de-a lor îmbrățișare,
Pământul, vechiul tată, va fi ca renăscut,
Va scutura, c'un geamăt, robia din trecut...
Atunci, de pretutindenii va curge viață nouă.

În orișice ungher,

Copii cu ochii umezi de a nădejdei rouă,
Cu brațele întinse, te vor cerși din cer.

III.

O, zee! În nădejdea minunei, cine știe
De câte ori pe cruce va mai muri Isus?
Și mulți din noi găsi-vor o moarte timpurie:
Îi va ucide dorul de pace și frăție —
Întinderea de brațe spre umbra ta de sus...
Dar dacă ești aievea așa cum te visăm,
Și dacă după veacuri putem să te 'ntrupăm
Prin lupte uriașe și jertfe de eroi,
Atuncea nu se plânge nici unul dintre noi.
Ce este o durere și-o lacrămă ce 'nseamnă,
Când tânăra nădejde la luptă te îndeamnă?
Și ce-i să cazii, când viața n'o pierdem în zadar,

Când trupurile noastre sunt pietre de altar, —
Când fiecare știm,
Că făurim o lume ce-o vor primi ca dar
Acei ce nu sunt încă și totuși îi iubim?

CELEI AȘTEPTATE

*Ades, pe mare, luna 'ngândurată
Sub vâl de nori alunecă tăcută,
Dar marea tot o simte și, sbătută,
Spre dânsa, vuetând, se 'nnalță toată...*

*În zarea viitorului pierdută,
Așă-mi plutești în taîne 'nvesmântată,
Dar sufletu-mi se sbate și te cată,
Iar gândurile mele te sărută.*

*Dar, de e scris să-mi fii în veci departe,
Să fugi de umbra mea, cum fugi de moarte, —
O rugă am : Prin visul meu când treci,*

*Să te oprești în loc, surâzătoare,
Și să-mi lipești pleoapele mai tare :
În veci să dorm, să te visez în veci...*

PĂRĂUL ȘI FLOAREA

*Pârâului se tânguește-o floare :
Ce blând erai în vremuri mai senine !
Purtai în unde numai desmierdare.*

*Plecată peste valurile-ți line,
Aveam tăria pururi lângă mine,
Iar noaptea-mi coborai și-o stea pe-aproape ;*

Vorbind mereu de cer, de paradisuri
Îmi strecurai în suflet foc și visuri
Și mă lăsai cu umede pleoape.

Și mă plecam robită desmierdării,
Mireasma mea o dăruiam suflării,
Și zi cu zi te-aveam mai drag, blajine.

Căci steaua mea trăia numai prin tine
Și tu-mi trezeai vieața fără nume —
Nelămuritul sbor spre altă lume.

De-aceea îți iertam, când, plin de teamă,
Îmi murmurai cuvinte de iubire —
Ci tu erai copil și nu-ți dai seamă...

...Dar vremea ți-a răpit acea blândețe ;
Tot crești mereu, și, fără stăpânire,
Azi îmi arunci cuvinte îndrăznețe ;

Azi, cerul meu numai a-rar se-arată, —
De mult ce plângi și te frământă în spumă,
Mi-e fața 'n veci de lacrimi răurată ;

Iar când vorbesc cu steaua mea, vâltoarea
Îmi fură vorbele și le sugrumă —
Și astfel tu ne turburi sărbătoarea...

Tot plângi, și chemi, și blăstemi : Vino ! Vină !
Și tot mă 'ndoi... Dar ce sânt eu de vină,
Că tu îți fărâmi trupul în vâltori ?

*Și pentru ce-aș porni cu tine 'n vale?
Să văd cum oglindești tot alte flori,
Plecate peste zâmbetele tale?*

*Prefă-ți în aburi picurile grele,
Și spulberă-ți în vânt durerea toată,
Și uită-mă singurătății mele!*

Mi-e dor, mi-e dor de tihna de-altă-dată!...

* * *

*Secă izvorul, cu durere mare,
Ca să 'mplinescă ruga ei fierbinte —
Dar cine nu ascultă-o rugămintă,
Chiar crudă, ce-a pornit de la o floare?*

Fugi nebun pârâul; dar cu dânsul
Se șterse și a cerului icoană —
Ș'acolo unde-și legănase plânsul,
Adânc brăzdată-i گیا, ca o rană...

Pe țărni pustiu jeleşte-acum o floare:
O, Doamne, unde mi-e pribeagul oare?
Hrăniți-l, norilor, cu răpezi ploii!

Cu glas de neodihnă să se plângă,
Să mă lovească, mijlocul să-mi frângă —
Dar să mi-aducă cerul înapoi...!

L O G O D N A

*...Tot aurul luminii îți cade 'n păr, pe față...
Apari biruitoare, ca 'ntâia dimineață —
O, vis al vieții mele, ce-o clipă mi-ai zâmbit,
Mergi pururi în lumină, etern sărbătorit!...
Și, dacă eu mă 'ntunec, uitat, necunoscut,
Amara desnădejde de a te fi pierdut
Mi-o va 'mblânzi credința că te voi ști mai bine —
Mai sus, mai fericită decât ai fi cu mine...*

Acela ce se leagă tovarăș umbrei tale,
Frumos ca un Adonis ți-a răsărit în cale.
Aceleași sfinte doruri pe amândoi vă 'mbie,
În ochii tăi mari, limpezi, râd zori de bucurie —
Și eu mă uit pe mine, și 'n gândul meu aș vrea
Să cresc norocul vostru cu fericirea mea;
Și nici un semn iubirea-mi trecutului nu cere —
Doar inima, nebună, se sfâșie 'n tăcere...

Plecat spre tine, robul, cu inima vrăjită,
Îți spune vorbe pline de tăină și ispită;
Iar tu zâmbești, ca 'n visuri, ș'aprinsă de noroc
Pecetluești iubirea-ți cu gura ta de foc...

...Nu te uită că ochiu-mi s'aprinde peste fire,
Că sufletu-mi se rupe de-atâta fericire —
Nu te uită: sărută-l, sărută-l înainte —
Simțire-aș gura morții pe fruntea mea fierbinte!...

ZECE MAIU

*S'aprint lumini lângă lumine
Și flutură steag lângă steag —
Te simți mai viu, mai bun, și-ți vine
Să 'mbrățișezi pe toți, de drag.
E ziua neamului ne'nvins —
E Zece-Maiu. Tot cerul pare
Un lampadar imens, aprins
Anume pentru sărbătoare.*

Târît de valuri fericite,
Mergi fără țință, n'ai popas...
Trăsuri și care înflorite
Abià străbat pe străzi, la pas.
Subt arcuri vii de lampioane
Tot curge lumea, pe 'ndelete —
Copii și zâne din balcoane
Împart surâsuri și buchete.

E răs, e farmec, e mișcare...
Rachete — crainici luminoși —
Se 'ntrec să cheme la serbare
Pe zeei toți și pe strămoși.
Și 'n seara-aceasta sfântă, plină
De amintiri și de mister,
Durează drumuri de lumină
Între pământ și între cer...

Părtaș al fericirii sfinite
Stă Luminatul Craiu de-o parte —
Deodată-i fulgeră prin minte
Vedenii dintr'un câmp de moarte.

Un gând a prins să-l înfioare,
Și ochii lui se umeziră:
De la obșteasca sărbătoare
Lipsesc acei ce-o pregătiră...

ZILE DE DURERE

I.

*Din ce pământ revine oastea oare,
De sângele a mii de vieți stropită?
Văd flamuri — dar nu-i una zdrențuită;
Văd șoimi — dar nu mai cată țintă 'n soare.*

*Cum? N'o primesc cântări de sărbătoare?
De ce stau toți cu fruntea grea, cernită?
Nu-și mai cunosc oștirea strălucită?
Nu-i nimeni să-i arunce 'n drum o floare?*

O, țară! Astfel îți primeai vultanii,
Când se 'ntorceau pe vuetul furtunii
Biruitori? O, mamă! Unde-s anii,

Când âcvila îți aducea în ghiare
Fâșii de raze smulse semilunii,
Ori lauri din cununile maghiare?

II.

Depart, 'n țara holdelor bogate,
Acòlo unde foamea e regină,
Au fost furtuni — și sânge fără vină,
De la bordeie până la palate...

Iar astăzi, pare liniște deplină;
Dar din adânc vin glasuri înnecate,
Vin rugă, blestème, cereri de dreptate...
Drumeții trec grăbiți — și se închină.

— O, soare al iubirii, soare sfinte!
Pân' nu pătrunde 'n vechile morminte,
Răesai deasupra sângelui bogat!

Usucă iute câmpurile roșii,
Să nu priceapă 'n groapa lor strămoșii
Al cui a fost — și cine l-a vărsat.

III.

*Dreptate! Ochii plânși cer să te vadă.
De ce ne uiți? Nu mai trăești tu, zână?...
Temutul Zeus căzû a vremii pradă
Și fulgeru-i se stinse în țărână;*

*A Venerii făptură de zăpadă
Încet, încet, s'ajundă în ruină...
Apună toți!... Tu, nu lăsa să cadă
Din mâna-ți rece cumpăna divină.*

*Iar de-i pieri sub pietre, ca profeții,—
De dincolo de negrul țărni al vieții,
Înnalță spada ta, nestrămutat.*

*Dispară-o lume, tron de tron să ardă;
Dar nici o lacrămă să nu se piardă
Din plânsul și din sângele vărsat!*

SONETE

*Spre pruncul ei, spre ònicul ei bine,
Mereu se pleacă mama, zmbitoare —
i iată... cel dintâi surs apare,
Ca'n vis, în colul gurii lui divine.*

*n veci i eu, învins de adorare,
i-am îndreptat priviri de patimi pline,
i inima ce dormit în tine
Se 'ncinse de a mea înflăcărare.*

Și-mi înfloreai în suflet tot mai dragă —
Curată ca surâsul dimineții,
Călăuzind vieața mea pribeagă...

Dar a venit un craiu din zări străine :
Doinind îmi smulse trandafirul vieții,
Iar spinii i-a uitat în piept la mine.

II.

*Când veți ajunge mâne 'n țări străine,
Să te 'nconjori de răs, de voie bună ;
Cu sufletul în tremur, ca o strună,
Să nu mai știi de lacrimi și suspine.*

*Și să mă uiți de tot — că tu ești bună,
Și, de-ar ajunge plânsul meu la tine,
Tu n'ai cunoaște fericiri depline,
Căci mila va veni să le răpună...*

*...Iar eu voi alinà tot chinul meu,
Gândind că, într'un colț bogat din fire,
Tu dintr'un muritor creezi un zeu,*

*Că 'n lumea noastră plină de jelire
A izvorât un strop de fericire,
Din inima ce-am deșteptat-o eu...*

SARCOFAGUL

- DUPĂ VRCHLICKIJ -

O, Hellas, țara artei ș'a setei de viață,
Ce-adânc străbați în lume cu razele măririi!...
Apollo, zeu ce rupe a veacurilor ceață,
A sărutat Hymetul, în sunetele lirei,
Și aur strecurat-a în miera de pe vale,
Ș'a pus căldură 'n inimi, și vinuri în pocale —

Salut, pământ senin!...
Apollo mai trăește
Și vesel aurește
Paharul ce ți 'nchin...

...De mult, într'o ruină, văzui un vechiu cosciug.
Și, până azi, spre dânsul gândirile îmi fug,
Mânate de furtună, asemeni unui stol
Pe sbuciumata mare a vieții dând ocol.
Și mă gândeam cu groază, că nu e nici o punte
Să lege-albastrul slăvii cu hăul mării crunte;
Că fericirea noastră — o stea în fundul mării —
E visul unei clipe și rodul întâmplării...
Și nestatornicia norocului mă 'nghiață...
Ce zeu hain dă lumii osânda la vieață?
Și pentru ce eterna minciună a nădejzii,
Când ori-ce clipă este o cursă de primejdii?
Iar când, în susul scării, o treaptă-a mai rămas,
De ce se frânge treapta, la cel din urmă pas?

Cum, oare, troieni-voiu a poeziei floare
Pe vâlul ce ascunde genuni îngrozitoare?
Și 'n ce chip asprul viscol al soartei omenești
Să-l împlânzesc cu sunet de harpe îngerești?
Cum să 'nsenin eu chipul Meduzei, — și cum, oare,
Voiu da durerii oarbe un nimb de resemnare?
Sub raza cugetării, credința cum s'o predici,
Și cum să sbori, când lutul te-a încărcat de piedici?
Nu-i farmec să 'nfrățească acești eterni vrăjmași!...

Privește doar o clipă sicriul de Carrara!
Cununi de măzăriche îi împletește Vara;
Iar nimfele blajine și sătirii trufași
Sus, pe capac, s'adună în chipul mândrei hore,
Purtând în bucle brune cununi multicolore.
'Năuntru zace mortul; afară, 'n ritm de danț,
Se rupe, se reface înfloritorul lanț...
'Năuntru doarme mortul; afară, îndrăzneții
Cer nimfelor sfioase comoara tinereții...
'Năuntru scrum; afară, e cântec, chiot viu,
Și, desfidând orbește neantul din sicriu,
Bogată, caldă, vie,
Vieța izbucnește în valuri de-armonie...

CÂNTEC DE NOAPTE

*Repezind în ramuri
Lacrimi șirag,
Tăinic trece vântul
Prin păduri de fag.*

*Falnic freamăt vine
Pe înnalte căi,
Crește, se răvarsă
Până 'n fund de văi :*

Pare că e glasul
Unui vechiu profet,
Din a vremii umbră
Izvorând încet.

În puterea nopții,
Fulgere sclipesc
Și-mi descoper vârful
Care se clătesc.

Nevăzut, în umbră,
Plânge Jiul, greu :
Pare că răspunde
Sufletului meu.

Vântule, copile,
Codrii ce-i trudești?
Ce-mi tot spui de jale
Și-mi tot prorocești?

Dă mai bine aripi
Dorului pribeag,
Să usuce plânsul
Mândrelor din prag!

Fulgere, voinice,
Ce-mi tresari din greu?
Ce mi-arăți cărărea,
Ca s'o pierd mereu?

Vin' mai bine-odată
Lin, nemărginit,
Și mi-așterne drumul
Dorului grăbit!

Colo 'n văi, e-o casă
Albă ca de nea:
În pervazul ușii
Stă iubita mea.

Își trimete 'n' noapte
Sufletul trudit—
Chipul în lumină
Pare zăgrăvit.

D O R

*Pustii sânt țărilor străine —
De ce-am plecat de lângă tine?
Când tu ești binele meu unic,
În triste zări de ce mă 'ntunic?*

*Necunoscute, oarbe genii,
În graiul dulce al sireniei,
M'au rupt de îngeru-mi de pază,
Pe drumuri fără nici o rază...*

Și-a vieții tale stea, iubito,
În giulgiu de nori au învălit-o :
În suflet bun ca o icoană
Deschis-au ne'mblânzită rană...

Trist, încărcat de plâns, ca norul,
Jelește-acum în mine dorul ;
Dar toate lacrămile mele
De s'ar schimbă 'n eterne stele,
Tot n'aș putea răscumpăra
O clipă din durerea ta.

...Au cine-a spus că depărtarea
E soră dreaptă cu uitarea?
Nici despărțirea, nici mormântul,
Nici Cel ce ține 'n mâni pământul
Nu pot să puie 'mpotrivire
Acolo unde e iubire...
Renaște sufletu-mi, din pară,
Ca pasărea cea legendară,

Și mândru își pornește sborul
Spre sufletu-ți, mântuitorul...
În ceasul nostru de 'ntâlnire
Sălbatec plâns va fi prin fire :
La dorul meu de ani, nestinsul,
Va da răspuns tot necuprinsul —
În larg va cuvânta mereu
Furtuna sufletului meu....

Când nourii au să detune,
— Eu suferința mea ți-oiu spune ;
Când va sclipi sub fulger firea,
Atunci mi-oiu spune eu iubirea ;
Când tot trecutul vei uita,
Blând două guri se vor căta :
Se vor căta, vor tremură, —
Închișii ochi vor picură.

Pe pieptu-mi mâna ta vei ține —
Răni vechi, răni mute să se-aline...
Stejarii de furtuni s'or frânge —
Noi mai puternic ne vom strânge...

În tresărire de lumine,
Atât de aproape te voiu ține,
Că trăsnetul de-ar fi să vie,
Am râde de a lui mânie.
Căzând pe unul, din înalt,
El ar lovi și pe cellalt,
Dar răzvrătirea lui deșartă
Tot n'ar putea să ne despartă.

.
Se 'ntreabă inima-mi pustie :
De ce-am pornit în pribegie?
Când tu ești singurul meu bine,
De ce-am plecat de lângă tine?...

FLOARE ȘI GENUNE

Alături de genuni rășai, o, floare,
Și pari a fericirilor icoană...
Ce mână te-a sădit, încrezătoare,
Pe margini de prăpastie dușmană?

Din adâncime, Elele-ți cântară
Chemări ispititoare, ca 'n povești...
Și râd fermecător — și cântă iară...
Tu le ascuți, senino, și 'nflorești.

Asupra ta, prin neguri și furtună
Al morții duh adese a trecut —
Ce farmece te-au ocrotit, ce scut,
De n'a putut nici el să te răpună?

Ca un răspuns al lumii pământești
La zâmbetul de stele al tăriei,
Tu te ridici din lumea vijeliei,
Privești văzduhul, cerul — și 'nflorești...

* * *

O, floarea mea! Cu tremur și uimire
Salut avântul tău spre fericire.
De unde l-ai desprins, din ce lumină,
Surâsul dulce, plutitor în vânt?
Cum ai putut rămâne tu senină,
Nesocotind prăpastia vecină,
Ce pentru muritori ar fi mormânt?
Noi, de la rob la purtătorul stemei,
Trăim mânați în veci de dor aprins;
Dar cea mai slabă jălfaire-a vremei
Ne sbate facla vieții pân' la stins...

...Noi alergăm, sburăm spre-o rază sfântă,
Pe care-am vrea s'o coborîm în viață;
Dar cea mai slabă piedică ne 'nghiață,
Și numai gândul luptei ne 'nspăimântă...
Și ne 'nturnăm în propria ruină,
Cu inima 'nnecată de suspin —
Nebuni și orbi! De teama unui spin,
Lăsăm să moară roza pe tulpină...

Noi preamărim umana 'nțelepciune —
Și care-i este rodul?... Făurim
Atâtea umbre și 'ntrebări nebune,
Prin care-a vieții spaimă o mărim:
Ce-i moartea? Pentru ce împărățește?
Ce ne așteaptă mâne? mai târziu?
Ce-i taîna care pururi izvorește
De dincolo de leagăn și sicriu?

Și astfel viața ni se risipește:
În mâna care tremură de teamă,
Paharul darului ceresc se varsă
Și, până să-l lipim de gura arsă,

*E gol — sau plin de-a lacrărilor, vamă...
Nebuni și orbi! Nepricepuți ca vântul!
Noi singuri, noi, ne adâncim mormântul!*

** * **

*...Ci tu rămâi de-a-pururi zâmbitoare,
Neturburată de-al geruneii glas —
Sălbatecă și neștiută floare!
Surâsul-tău în suflul mi-a rămas...*

*Aș vrea să mă avânt în lumi senine,
Dar țelul este sus și drumul greu;
Ce mult aș vrea să te răpesc cu mine —
Să te sădesc adânc în pieptul meu...!*

*Tovarăș drag! Când voiu păli de jale,
Străbate-mi gândul cu mireasma ta;
Când inima va tremură în cale,
Inclină-te, tovarășe, spre ea
Și spune-i taîna fericirii tale...*

Învăță-mă desprețul de primejdii,
Și voiu aprinde candela nădejzii,
Pe marginea mormintelor flămânde;
Dă-mi tu un cer spre care să privesc,
Când de asupra inimei plăpânde
Ai suferinței vulturi se rotesc;
Și 'ncrezător în ziua care vine,
Din ori-ce lacrămă mi-aș face-o stea...
Aș înflori, aș străluci ca tine —
Aș fi însuși norocul, floarea mea!

Ă M O R

I.

Amor, drag copil cu toane,
Se-abătù și pe la noi —
Două àripi diafane
Fâlțâeau pe umeri goi...

Raza lunei visătoare
Din argint îi țese strai,
...De ce fug din cale-i, oare,
Mândrele, numai văpaie?

Mai sfiouse, mai şirete,
Îşi duc mânila la faţă,
Dar, prin degete, cu sete,
Îl privesc, arzând de viaţă....

Numai o frumoasă, care
Pătimise pe-al lui rug,
Ocoleà fără crezare
Dulcele lui vicleşug :

„Cel ce-a pus puteri în tine,
Să aprinzi în inimi dorul,
De-ţi luà, copile, sborul
Şi-ţi da ochi — erà mai bine...”

Râde El : „Răutăcioasă !
Mă răneşte vorba-ţi grea —
Ai noroc că eşti frumoasă ;
Altfel, zău, m'aş mânià !

Dar...; ca'n veci să nu-ți învie
Zâmbetul cel nemilos,
Răzbunarea mea să fie :
Să 'ntâlnești pe Făt-frumos..."

Și trece sărăciul
Și se șol la gură-țică
Clingosii lui de turturcă
Prinși la câmbul lui de vilă.

... Plâng de drac, își spun pe câmp
Lacomi sărăciile-și sară
Și se înalță pești în aer
Biruințându-l pe orb...

11.

Și, deodată, ea tresare,
Fața ei rășfrânge foc —
Un voinic în drum îi sare
Ș'o cuprinde de mijloc.

Mai de voie, mai cu-sila,
Ea l-urmează pe cărări —
De-a lui calde aiurări
Biruită-i iar copila.

Se trezesc săruturi mii
Și se sbat la gura-i mică :
Gingași pui de turturică
Prinși la cuibul lor, de vii.

...Plâng de drag, își spun pe nume,
Lacomii sufletele-și sorb
Și se 'nnalță peste lume,
Binecuvântând pe orb...

III.

Însă zeul nestatornic
Lângă ei viclean se plimbă...
Pune mânil pe ornic
Și răpède-a vremii limbă.

Și pe când ei se răsfață
În puterea lui măiastră,
El, suflând pe a lor față,
Îi aduce 'n lumea noastră.

Sboară-apoi răsând, pribeagul,
Altoră să-și ducă para —
A! De mi-ai călcă tu pragul,
Cum ți-aș smulge aripioara!...

FLOAREA OLTULUI

I.

Cum mă bate-un gând de ducă
Pân' la mândra din livadă!
Dar de ce mi se usucă
Busuiocul din ogradă?

De trei zile mă dorește
Mândra inimii mireasă —
Dar de ce se tot jeleşte
Oltul meu pe lângă casă?

Ori îmi spui de cale bună,
Oltule, iubit tovarăș? —
Ori ți-aduci aminte iarăși
De un plâns ce 'n noi răsună,

De un plâns ca din poveste,
Oltule, iubite frate, —
De un foc ce nu mai este
Și de mândre măritate...?

Dacă-i plânsul pentru mine,
Să-ți dau lacrimi line — line;
Da-ți-aș lacrimi grele — grele,
Dacă-i plânsul pentru ele...

Dacă-i plânsul pentru una,
Ce nu-i încă măritată,
Oltule! mă du odată,
Ca fugarul, ca furtuna...

Cerul peste noi se 'ndoaie
Cu plânsori alinătoare, —
Sboară, murgule, prin ploaie —
Nu te teme de vâltoare!

II.

*La căsuța văruiță,
Numai cetini legădate.
La căsuța văruiță,
Murgul din copită bate.*

*Și-mi răsare la fereastră,
Surioara Cosânzenei —
Floare albă și măiastră
Între florile poienei...*

Cine mi-iese înainte?
Cine-mi luminează pragul?
Este inima fierbinte —
Este dorul meu, pribeagul,

Îmi desmiardă calu'n grabă
Și 'n pridvor îi duce șeaua,
Și, supusă ca o roabă,
Se mlădie ca nuiiua.

Cum îi lunecă privirea
Ca la cerbul cel de-o vară!
Cum o prinde aromirea,
Când o țin la piept, ușoară!

Cum se-alătură duiosă,
Ca un porumbel cuminte!
Cum adună ceru'n casă
Cu un sărutat fierbinte!

III.

*...Cine-mi vine cu zăbavă?
Cine-și curmă mijlocelul?
Cine-mi trece spre dumberavă?
Bradul și cu ghiocelul.*

*Cum se leagănă pe cale
Doina 'n frunza clătinată!
Cum se leagănă a jale
Și suspină valea toată!*

Și mi-alătură mai tare
Bradul și cu ghiocelul
Și'n cea dulce legănare
Iarba-și curmă mijlocelul.

E târziu acum. În zeghe,
Dorm doinașii din cavale;
Câte-o stea, căzând de veghe,
Spre culcuș își face cale.

Numai luna luminează
Peste vârful, ca un sfeșnic —
Numai dragostea veghează,
Ca un ochiu al celui veșnic.

IV.

Lângă vad de ape grele,
Dornic, murgul mi-am oprit:
Cuibul drag al vieții mele
Sta în noapte adâncit.

Dar în el ce joc tresare?
Ce mi-aprinde 'n piept scântei?
E părere, ori e zare
De lumină 'n geamul ei?

*Nu e vis. Nu bate-o rază
Rătăcită de la cer,
Ci e mândra, care-așează
Candela într'un ungher.*

*O, aprinde-o și te roagă
Prea curatei îndurări :
Să vegheze vremea 'ntreagă
Peste nouă țări și mări ;*

*Să te fie tot frumoasă
Și copilă, precum ești —
Să urmeze tot miloasă
Dragostele pământești !*

*Oltule cu repezi valuri !
Multe, mândre flori desmierzi —
Dulce le desmierzi la maluri
Și 'n vâltoare mi le pierzi !*

*Du-te, Oltule, le mână,
Mândru tresărind mereu!
Numai una să-mi rămână:
Floarea sufletului meu!*

*S'o revăd mereu tot floare,
Farmec plaiurilor dând --
Caldă, vie, răzătoare,
Văile străluminând...*

TORQUATO CĂTRE LEONORA

Surâzătoare m'ai supus, iubire,
Și dulce mâna ta m'a 'ncununat...
Ai fost aieve tu, dumnezeire,
Ori numai te-am visat?
...Ce vânt a pustiit cărarea mea —
Ce pas nebun al soartei?
Ieri, glasul tău ce-aproape răsună,
Iar astăzi ce departe-i!
Ieri, sceptrul regilor ș'al tinereții —
Iar azi toiagul bietului proscris!
O! Leonora — cer pe veci închis!

Mai dulce decât ori-ce vis al vieții,
Tu n'ai fost vis, tu n'ai fost numai vis :
Mi-o spune asprul cântec al furtunei,
Ce-acum sub frunte-mi s'a deslănțuit —
Mi-o spun, șoptind, și frunzele cununei
Ce cu eternul chin m'a logodit !...

Și cât eră de limpede izvorul,
Când a trecut cu setea-i călătorul !
Cum mulțumeam puternicilor zei,
Că se 'ndurară să te știu pe tine —
Și cum mă socoteam în rând cu ei,
Când umbra ta treceà pe lângă mine !...
În urma ei, cu dulce 'nfiore
Plecam ușor pleoapele-arzătoare,
Și ore 'ntregi mă îngână, duiosă,
A visurilor tânără crăiasă :
Vedeam privirea ta de suflet plină,
Ș'a frunții tale marmură senină,
Bogatul păr ce 'n unde lucitoare
Cădeà pe umeri, — pașii tăi, măreții :
Biruatorul mers al frumuseții
Ce-a răsărit din valuri legendare...

Trăeam visând... Nădejdea, lângă mine,
Îmi presără cărarea cu lumine...
O stea de-argint, în păru-i lucitor —
Pe umeri albi, aripi nerăbdătoare:
Așà mergeà, 'nfrășită cu-al meu dor,
Copila cea etern surâzătoare,
Cu brașul alb întins în viitor...
Trăeam visând: Acesta e Amorul?
Dar unde-i arcul lui, săgetătorul?
Și unde-i rana 'n veci nevindecată?
...Un gând abià pătruns —
Un glas din cer ce caută răspuns
În două inimi gemene deodată —
O muzică-auzită
În somnul cel mai drag al dimineții,
Și care peste viața ta răpità
Adie-atât de blând, de lin, a-lene,
Atât de dulce o topește toată
În lumi aeriene,
Că n'ai mai vrea să te deștepți vr'odată —
Și tremuri să nu stee cântăreții,
Să nu recazi în frânele vieții...
.....
Ah, cine i-a gonit? De ce tăcură
Atât de fără-veste cântătorii?
Când m'am trezit, când ochii mei văzură —

Nădejdea 'n zare se pierdeà cu norii.
Rămâi ! Rămâi !

Dar umbra nu se 'ndură...

Și 'n gândul meu, cu vuet de vâltoare,
Se împletesc dureri și sărbătoare --
Tot ce-am visat și toate câte fură...
Și 'n veci nu voiu puteà, din amintire,
Să sting strălucitoarea ta icoană,
Întâiul fulger, cea dintâi privire,
Din care-atunci sorbeam dumnezeire --
Iar azi durere pentru vechea rană

...Vibrà de dulce freamăt tot palatul :
Pe fețe — răs zglobiu ; în ochi — văpaie ;
În arcuri — salbe de lumini vioaie ;
Iar crini de-argint și trandafiri ca para
Îmbrățișau coloanele... Ferrara
Sărbătoreà mărirea ei de pace.
Deodată — par'că nimeni nu respiră,
Și, din tăcere-adâncă, se desface
Un glas de înger, însoțit de liră :
În corzi de-aramă, mânil vrăjite
Acì fugeau, acì se 'ngemănav,
Iar frunțile pe mână se lăsau —

Prelung, priveghietori îndrăgostite
Din sufletele noastre răspundeau...
Urzeam din nou la visuri înmiite,
Ce niciodată nu sânt împlinite —
Și toate cu puțință ne păreau...
Ci tainic ochii tăi mă 'nvăluiră :
Un negru vâl căzù pe lumea toată —
Din tot ce-a fost, n'a mai rămas, deodată,
Decât, ca'n fund de zări, doi ochi ș'o liră —
Și sufletu-mi ce 'n ritmul ei respiră.

...Icoanele s'alungă 'n mintea mea :
Ocroitori și albi, deasupra ta,
În dulcele suspin al adierii,
Se legănav salcâmi primăverii,
Și, clătinându-și vârfurile 'n floare,
În mii și mii scânteii tremurătoare
Sfărmau lumina soarelui de Maiu,
Pe crengi, pe flori, pe chipul tău bălaiu...
Pe-a frunții tale marmură senină .
Lumini și umbre se-alungau... Păreà
Că îngerul ascuns în umbra ta
Te mângâie, cu mâna-i de lumină,
Pe păr, pe ochi, pe lângă tâmpla fină...

Simțiiu atunci, cât de frumoasă ești,
Ș'un val de foc mă 'nvăluî deodată,
Iar inima-mi se strânse, fulgerată
De gândul: Pentru cine înflorești?
Tăcut m'apropiiu... Tu, ca'n vis, mă cerți:
„De ce așa târziu și trist, Torquato?”
Și dulce m'ameninți, zâmbind mă ierți --
Și iarăși fruntea mea ai luminat-o...

.....

Orbire! Cânt nebun de visător
Îndrăgostit de propria-i ruină!
Cum a putut o rază de lumină
Să turbure cel mai curat izvor?
Au cine-a spus că zeii sânt senini?
Întreagă ura lor am cunoscut-o!
Orbit de fulgere, reintru lin
În liniștea ce-o clipă am pierdut-o...
Un joc e tot! Fugara fericire
Îmi pare o cerească povestire,
Pe care-am auzit-o, lăcrămând,
Din graiul dulce-al mării picurând.

*Ci iată! Se sfârșește blândul mit —
Povestitorul merge să se culce —
Luminile se sting —*

*Ce cântec dulce
Trecu pe drum? Zâmbind, am adormit
Cu laurii pe frunte, ca în zori
Să mă deștept cu spini în locul lor...*

POPORUL

I.

*...Cine trece pe poteca dintre moarte și viață?
E un neam, ce-avù pe vremuri o slăvită dimineață.
Neam al meu! A morții cruce tu o duci de voie-bună:
Printre veacurile mândre ai avut și tu cunună,
Dar ai risipit-o singur, împărțind-o tuturoră,
Cum împarte raze cerul, când s'arată aurora...*

Mândre-s plaiurile tale, țară mândră între toate!
Și frumos se 'ndoaie cerul peste văi și peste sate;
Dar, ori-cât sclipesc pe tine plaiuri, cer, întreaga fire,
Tristă ești și neferice, căci la noi nu e iubire...
Și flăcării toți sânt harnici, holdele îți sânt bogate,
Și copilele-ți duiioase par'că sânt domnițe toate —
Dar zadarnic strângi la sânu-ți mii comori de fericire!
Doina ta e numai lacrimi — căci la noi nu e iubire...

Cine-i cel ce dojenește boul care nu se 'ndură
Să mai ducă la hrăpareți cele bune pentru gură?
Cel ce tremură pe sloată, cel ce cade de arșiță?
Cel ce vine cu căciula la o poartă de domniță;
Cel ce numai de-o cămașă pentru 'nmormântare strânge,
Din ce țese, din ce coase, din ce spânzură pe dânsul,
Din ce aurul îi svârle, ca să-i amuțească plânsul...?

Cine-i cel ce se jelește că i-e masa 'nlăcrămată?
Că nu-i vită în ogradă, că nu-i pită în covată;
Că, la cel ce hodinește, chinul n'are nici o plată;
Că la sânul mamei pruncul e-o pelincă înghețată,

*Că la cer nu e nădejde, că la inimi nu-i crezare —
Că din leagăn i se cântă cântecul de 'nmormântare?...*

.

*Pâine! Și pământul negru îl cuprinde pân'la glezne...
Pâine! Până la genuche se ridică țărna, lesne.
Și încet-încet pământul îi ajunge pân'la gură:
Îi aude rugăciunea vechiul tată — și se 'ndură
Să i 'ntindă-această pâine, care satură pe veci...
Asta fi-e povestea, frate, pân' cobori în tăniși reci!*

11.

Cum am să cert osânda soartei tale,
Neam al răbdării, vecinic al răbdării?
Cum am să iert pe cel răpus de jale,
Când singur s'a plecat, supus, pierzării?

Pe leul care geme în robie,
Când ar putea c'un răcnet de mânie
Să șfarme închisoarea 'n care pierie —
Pe-acela nu-l plâng eu!
Flămândă și nevolnică putere!
Nu-ți dăruiesc nici un suspin al meu...

*Voi, Basarabi! Boieri de-odinioară!
Voi sânteți astăzi cei mai fericiți,
Că nu vedeți cum a primit să moară
Războinicul din timpii străluciți...*

*Cum am să uit eu vremea de-altă-dată,
Când îl priveați c'un suflet mai frățesc, —
Când nu-i goneați din piept mândria toată,
Nici cântecul din pragul părintesc?...*

*Cum am să uit acele vremi de-avânturi,
Când el intră în flacări ca furtuna
Și cu veliții împărțea cununa
Și prăzile învinselor pământuri?*

*Când se 'ntorcea, în rând cu voi, din lupte
Cu fruntea înneacă 'n strălucire,
Și, printre suliți lungi și steaguri rupte,
Cântați moșiei imnuri de iubire;*

Când, din chilia lor, arhipăstorii
Călăuzeau pe Domni pe căi cuprinse
Și binecuvântau învingătorii ; —
Iar în oțelul spadelor aprinse
Zări nouă, răsătoare tuturoră,
Își răsfrângeau, mărețe, aurora...?

* * *

Proptit în coasă l-am văzut odată,
Cu pieptul gol, cu fruntea 'nnourată,
Cu pletele în vânt...
Ș'alătura de muta lui mânîe
Femeia lui păreà o vijelie
Cu mii de morți în fie-ce cuvânt —
Iar un copil, plângând pe lângă mamă,
Se tot lipeà de haïna ei, cu teamă...

Și mai puternic l-am văzut alt'dată,
Privind spre-al fericiților castel,
Spre care nouri negri se arată.
Și negrii nouri el îi răscoleà,

Și fulgerul din ochii lui porneà,
Iar tunetul erà cuvântul urii...
El stăpâneà puterile naturii,
Cu sufletul său larg și răzvrătit —
Iar coasa lui sclipeà din depărtare :
Un fulger îmblânzit,
Picat din cer la asprele-i picioare...

Ce mână a Destinului, o, frate,
Te-a aruncat pe drumul cel de pară?
Ce dor de luptă și de libertate
Te-a ridicat, la glasul din afară?

...Așà te-am vrut, în visul meu fierbinte!
Așà am pus pe visul meu coroană!
E ne'ndoelnic! Brațe de Romană
Te-au legănat, în cântec de morminte...

* * *

Pe 'ntinsul țării, cine zace, oare,
Acolo unde vin de-a-valma norii?
Isuse! Răii sânt învingătorii —
Mi-o spune glasul celui care moare
Și plânsul mamei lui și al surorii...

Ceresc copil, venit spre mângâiere!
Tu, ce-ai murit pe cruce iertător,
De ce n'ai dat și robilor putere,
Să-și ducă fără murmur chinul lor?

„Adânc ne'nghite noaptea fără mâne,
„Și nicăiri o rază nu zărim —
„O, vino! Vin'! Nu ne lăsà, Stăpâne,
„Cu blèstemul pe buze să murim...

„O, vino iar în cuibul de păcate,
„Să smulgi din mâni haîne biciul greu.
„Coboară iar — și àdu-ne dreptate,
„Să știm, și buni și răi, de Dumnezeu!...

.

III.

*Cel ce-a căzut în câmpul țării mele
E poate-acuma pulbere aieve;
Dar în cuprinsul mântuit de rele
Copacul vecinic urcă alte seve...*

*Cum crește iarăși iarba 'ntinerită!
Cum cântă toate luncile în floare!
Cum se deșteaptă firea 'nveselită,
Și râde soarele a sărbătoare!*

Iar plugul se înfige 'n brazdă iară,
Pe drumul tras de boul cel cuminte —
Și 'n urmă vine doina seculară,
Cu mai puține lacrimi ca 'naînte...

O, ne-a surâs și nouă mila sorții!
Cum să cobor pe negre, triste căi?
Eu cel dintâi să mor! Eu cel dintâi
Să duc solia sfântă 'n lumea morții!

Dormiți de-acum în pace, umbre sfinte,
Voi cei mai buni, voi cei mai dragi ai lumii --
Voi ce-ați căzut la pieptul cald al mumii,
Și n'ați avut nici cruce pe morminte!

Ah, cum să vă 'ncălzesc la sânu-mi, cete?
Cum să v'arăt ce e la vatra voastră!
Duios răsună cântece încete,
De la Carpați la Dunărea albastră...

*Priviți ! Priviți, cum râde tot pământul !
Palate și bordeie se 'nfrățesc —
Cu florile ce vi le-a dat mormântul
Nepoții voștri azi se 'mpodobesc...*

*Iubire, tu, a lumilor coroană,
Tu, vecinică, dumnezească floare !
Cât plâns, cât sbucium, câtă sângerare,
Pân' să răsari în inima umană !*

*Căci astfel este scris în cartea sorții :
De la întâiul leagăn la morminte —
Să treacă lutul prin durerea morții,
Iar sufletul să meargă înainte.*

*Și pururi încercata omenire
Să uite toate spaimile ce fură —
Și să încheie blând, cu o zâmbire,
Acolo unde a purces cu ură...*

DESPĂRȚIRE

Domnița mea, cu nume adorat
De îngeri și de oameni!
În calea cui? În care inimi seameni
Lumina zâmbetului tău curat?

Când am plecat, în ceasul cel din urmă,
Plângea în mine inima, de mult:
Părea că universul tot se curmă,
Și eu durerea lumilor ascult;

Ș'un gol, în mine, se făcù deodată,
De nu-l pot umple slăvile cerești —
Acest pământ bătrân, tăria toată,
Iubire! numai tu le sprijinești...

Și spus-am ochiului meu trist: Privește!
Cuprinde-o toată și 'n străini o ia!
De-acum și până totul asfințește,
Nici umbra celei dragi nu vei vedea.

Și spus-am brațului: Îmbrățișează!
Înlănțue-o la pieptul meu de foc!
De-acum și pân' se stinge-a lumii rază,
Nu vei cuprinde cel mai trist noroc.

De-acum voiu sta cu brațele deschise
Și nici o umbră nu le va 'ncălzi —
Și voiu dori s'o văd măcar în vise,
Și nici acolo nu va străluci...

* * *

Și, poate, de eram un rege-al lumii —
Un geniu care sguđue pământul
Când își rostește 'n graiu de foc cuvântul,
Cununa de stejar ar fi ascuns
A frunții mele vecinică paloare —
La dorul meu, eu poate-aflam răspuns,
O, dulce-a suferinții mele floare!

Sau de-aș putea, pe-a gândului aripă,
Să mistuiu depărtarea într'o clipă!
În ceasul trist când mă supune dorul,
La casa voastră să mi-astâmpăr sborul:
Găsind din nou în vorba-ți caldă, bună,
Al fericirilor pierdut ecou,
Ca norul ce s'apròpie de lună
Vieața mea ar străluci din nou.

...Dar, poate, ori pe care treaptă-a scării
Te-ar împietri vieața 'nșelătoare:
De-ți dăruște gloriei orbitoare,
Ori noaptea fără capăt a uitării;

De plânge 'n lacrimi dorul, de departe,
Ori sub privirea celei fără seamăn, —
Deopotrivă i 'mpletit cu moarte
Amorul care nu-i nădejzii geamăn.

* * *

O, stelelor ! Cum prinde licuriciul
Să rătăcească 'n voia lui, aprins,
De cum se lasă noaptea 'n necuprins —
Așà v'aștept cu sete scânteierea :
Să coboriți pe văi tăceri adânci,
Să rătăcesc pe-ascunse căi, pe stânci,
Și singur să-mi hrănesc nemângâierea.
Cu mii de visuri să împodobesc
Icoana vie-a frumuseții sale —
În ori-ce rază-a voastră s'o zăresc ;
Să-mi fugă ori-ce gând, pătruns de jale,
În jurul chipului dumnezeesc,
Așà cum voi vă frământați acuma
În preajma lunei blânde din senin ;
Cum sboară mii de vieți de-o clipă, seara,
În jurul unei singure lumini,
Pân' le trimete moarte dulce pară...

Și merge astfel cel robit durerii,
De propria lui umbră însoțit,
Să spună nopții, vântului, tăcerii,
Povestea lui de dor nemărginit,
Pân' se 'mblânzește rugul amintirii
Și lin se pleacă stelele spre stîns,
Iar în sălbateca grădină-a firii
Se umplu ochii florilor, de plâns.

Și se tot duce, cât e depărtarea,
Pe stânci, ponoare, tainice cărări,
Pân' tace în frunziș priveghietoarea,
Cu pieptul sfâșiat de suspinări,
Și, obosită, trece ciocârliei
Neisprăvitul plâns al nebuniei,
Să-l schimbe 'n vii și vesele cântări.

Atunci se-oprește, sfărâmat de cale,
Și cheamă somnul, care l-a uitat:
Lin, răsător și binecuvântat,
Ca 'n zilele copilăriei sale.

Și iată! vine el, trimisul sorții,
Purtând în ochi un strop din marea morții.
... Adormi ușor, adormi adânc, visează
Că luminos ieri tot mai durează,
Și uită că ți-e vieța sfâșiată —
Între-amândoi stă vecinicia toată.

RUGA PĂMÂNTULUI

*De când s'a rupt de trupul lui de foc
Acea ce cu el făcuse una ;
De când și-a fost găsit în cer un loc
Regina roiului de stele, luna ;*

*Trist ca un suflet fără de iubire,
Și singur ca un îngropat de viu,
Pe drumul lui, de-a-pururea pustiu,
Călătoreà pământul, în neștire...*

Cu aripi două: una de lumină,
Și alta de 'ntunerec înstelat,
Asemeni unui demon ne 'mpăcat
Sbură prin gol, necunoscând hodină —

Și din vuirea mării, din furtune,
Din glasul norilor cu foc tiviți,
Se lămurea un plâns, o rugăciune:
„Copiii mei, de ce mă părășiți?

Nu-ți mai întoarce, Lună, către mine
Atâta de frumoasă fața ta!
Zăbranic trage peste ea, mai bine,
Să uit de-a-pururi că ai fost a mea...

Nu mai surâde dulce, de departe!
Văzând surâsul tău cel fericit,
Și cel din urmă vierme-i trist de moarte,
Că e legat de sânul meu trudit...

Voi flori scânteietoare din grădini,
Și voi, vlăstare din păduri mărețe!
Zadarnic lupt, prin mii de rădăcini
Să leg de mine-a voastră tinerețe...

Zadarnic v'am chemat din adâncime,
Iubirea mea cu voi s'o împlânzesc —
Voioase rupeți firul părintesc
Și v'aruncați mereu în înălțime...

Și-acolo sus, deodată înfloriți!...
Ce dor vă mână către slava-albastră?
Cui dați voi floarea și mireasma voastră?
Copiii mei, de ce mă părăsiți?

O, soare! Tot ce mi-este drag, ar vrea
Să fugă de îmbrățișarea mea...
Închis în mine, cuget: Pentru cine
E zâmbetul a mii și mii de flori,
Și glasul dulce de priveghietori?
Știu doar atât: că nu e pentru mine —
Că tot mai singur trec, din zori în zori...

Drumețul slăvii, vulturul senin,
Răsfărânge 'n ochi tăria luminoasă --
Se 'nalță tot mai sus, în sboru-i lin,
Iar mie numai umbra lui mi-o lasă.

...De mult, un strigăt izbucni, ca lava,
Din spaima sufletului meu: Veniți!
De când sânt eu, de când lucește slava,
Sânt singur și sânt trist: Veniți! Veniți!

Și oameni fără număr m'auziră --
De-o sete fără margini biciuiți,
La mândrele-mi comori se repeziră --
Veniți! Am pentru toți! Veniți, veniți...

„Iubit vei fi, tu, ce-ai iubit mereu!“
— Așa-mi spuneà un glas, prin toată firea --
„Din norii ce te apăsară greu,
Întinde braț măreț de curcubeu
Și 'nlănțue la piept nemărginirea!“

Zadarnic!... Cei mai buni nu mă iubesc!
Plângând de drag, îi strig ades pe nume,
Dar ei se pierd, tăcuți, în altă lume --
Străine raze 'n ochii lor lucesc.

Și, fie că 'ngenuchie la altare,
Necunoscute genii adorând,
Sau că privesc la steaua ce răsare,
Umplându-și sufletele arzătoare
De spaimă și iubire, rând pe rând —
În lutul lor cel înflorit de mine
Eu simt trăind un oaspe nezărit,
Un dușman, care-i cheamă după sine
Spre alte lumi, de unde-a rătăcit...
Și el îi deslipește de-al meu sân —
Un nevăzut poruncitor al sorții
Îmi ia ce-i bun, iar mie nu-mi rămân
Decât neghiobii — pietrele — și morții...

Voi, cei mai dragi! de ce mă părăsiți?
N'aveți iubirea mea să vă rășfețe?
N'aștern covor de flori, în mii de fețe,
Subt pașii voștri pururi aiuriți?
În lanuri mândre, galbenele spice
Se leagănă la soare pentru voi —
De multul rod ce scânteie 'ntre foi,
În necuprinsu-mi pomii stau să pice —
Iar laurul cu crengi nemuritoare
Visează fruntea voastră gânditoare.

Pân' să vă smulg din noaptea fără nume,
Mii cuiburi de vieți innăbușese,
Sicriu lângă sicriu îngrămădesc —
De ce fugiți? Au este 'n altă lume
Mai cald decât la sânul părintesc?

Te-aș blestemă pe tine, zeu din slavă,
Ce inimile toate mi le furi,
Mireasma viorelei de dumbravă,
Și rugăciunea vechilor păduri...!
Te-aș blestemă..., dar taînica poruncă
De-acolo, sus, mă 'nvinge și pe mine —
Aprins și orb, tot sufletu-mi s'aruncă
Spre adâncimi de unde glasul vine...

Să stingă setea mea de adorare,
Pe nimeni n'am..., afar' de tine, soare!
O văd, o simt: tu singur m'ai iubit!
Pe tine te zăresc în înălțime —
Pe tine te aud din adâncime —
Și numai pentru tine m'am gătit...
De când m'am rupt din sufletul tău, tată,
Am cunoscut ce-i bine și ce-i rău —
La tine-i slava și iubirea toată:
Primește-mă 'napoi la sânul tău,

O, soare, soare!

Auzi-mi ruga mea mistuitoare
Și stinge dorul meu nemărginit!

Simt brațul tău de flacări, de departe —
Ori-care pas al meu spre tine-i moarte...
Dar tot mă plec eternelor chemări!
Puternic, fără frâu, ca o furtună,
Eu desfoesc a evilor cunună,
Visând comoara ta de 'mbrățișări.
O, soare, soare!

Alină setea mea ucigătoare —
Grăbește clipa dulcilor pierzări!

Din sborul meu se naște-o melodie:
Imn fie, tată — prohodire mie.
Ridică-mă la sânu-ți părintesc:
Să văd prin ochiul tău nemărginirea —
Să 'mbrățișez prin mii de raze firea,
Ș'apoi, murind, puterea ta s'o cresc.

O, soare, soare!

Dă-mi mai curând eterna 'mbrățișare!
Sdrobește-mă de tronul tău ceresc..."

PRIMĂVARA

*Cu făptura ei de floare
Și cu daruri noi,
Vecinica biruitoare
A sosit la noi.*

*Trandașirii aurorii
Sânt obraji ei,
Văl de-argint ea are norii
Albi și subțirei.*

Naltă, mândră, stă 'n picioare,
În rădvan domnesc...
Gingaș chip de fată are,
Brațul voinicesc.

Viu strunește 'n aer zâna
Roibi hrăniți cu jar:
Cai de vânt scăpați din mână
Cruntului Ghenar.

Bubuind înaintează
Pe un pod de nori,
Până iese 'n drum de rază
Străjuit de flori...

La rădvanul ei, în soare,
Să privești nu poți —
Ard la osii pietre rare,
Fulgere la roți.

Ferecați de caru-i de-aur
Vin, în pas zorit,
Crivăț cel nebun și Faur
Cel neisprăvit.

Ea-și privește cu mândrie
Prinșii de războiu —
Chiue de bucurie
Roibilor apoi...

Și rădvanul de lumină
Trece scăpărând —
Brazi și paltini i se 'nchină,
Freamătă pe rând;

Apele i-aruncă perle,
Când o simt trecând;
Grauri se rotesc, și mierle
O petrec cântând.

Fulgeră din sbor... Sub roate
Ia ce-i slab și mort —
Sfarmă crengile uscate,
Rupe-al iernii tort.

Nărue, pe unde trece,
Cuiburile vechi —
Și cu sufletul petrece
Tinere perechi.

Peste ochii lor adie
Văluri de colorii;
De ta sânul ei, zglobie,
Le aruncă flori...

Flori de rug, flori de zăpadă
Sboară 'n lunci mereu —
Ah, și una fu să cadă
Drept la pieptul meu!

Semn zeița face 'n pripă
Roibilor să stea —
Ah, și ei opresc o clipă
Drept la poarta mea!

„Fii la noi binevenită
Tu, regina mea!
Mâi de-acù la noi, iubită,
Nu te depărtă!“

Ea mă mângâie c'o mână...
— Țineți-o, voi, sorți! —
Mult nu poate să rămână:
Sânt și alte porți!

Dus cu sufletul aiure,
O petrec în văi,
Peste vârjuri de pădure,
Pe cotite căi...

Dintr'un timp, se 'nalță tare,
Urcă în țării...
După ea se iau în zare
Stol de ciocârlii.

Dar și sborul lor se curmă,
Și cântarea lor —
Codrii verzi rămân în urmă,
Flori jelesc de dor...

Printre raze mii, nebuna
Se topește 'n sbor —
Păru-i fâlțâe tot una
Cu mătasea lor.

NOCTURNĂ

*La casele cu brazi în poartă
Zăvoru-i tras, ograda moartă.
O candelă 'ntr'un colț clipește,
Sporind singurătatea grea...
De-acum și candela-ațipește —
Adormi și tu, nădejdea mea!*

*Pe plaiuri sus, un bucium moare,
Și focurile-s tot mai rare.
Departe 'n văi adânci, prin pietre,
Izvorul glăsuește-abiă...
Dorm toți în jurul stinsei vetre —
Adormi și tu, iubirea mea!*

În bură de lumină dulce
Coboară luna să se culce.
Tăcerea aripa-și desface,
Ținând pământul tot subt ea...
Pământ și ceruri dorm în pace —
Adormi și tu, durerea mea!

Sinaia, 1910.

CÂNTEC DE MARTIE

A fugit din lume Faur,
Trist și nejelit —
Cu săgețile-i de aur,
Martie l-a gonit...

Albi plutesc și roșii norii
Peste munți și chei,
Par'că sufletu'-aurorii
A rămas în ei...

Gârlele și'ncep fanjara
Și, pornind șuvoiu,
Strigă 'n lume : primăvara
A sosit la noi!

Ce gândești la vremuri duse
Și suspini mereu?
Lasă visele apuse,
Suflăte al meu!

Uită lumile de stele,
Ce-au căzut pălind —
Bucură-te de acèle
Care se aprind...

Ah, ce dulce e povara
Mugurilor noi!
Primăvara, primăvara
A sosit la noi...

LUI LEO TOLSTOI

*Dormi în mândra ta poiană, împăcat cu Dumnezeu!
Odihnește printre umbre, idol sufletului meu!
Cât de blând veghiai la vatra inimii universale
Ș'o rugai să nu se stingă!... Tolstoi, pace umbrei tale!
Azi, la groapa ta Pământul șade gânditor și cată
Cum să 'nchege iar tiparul ce-a pierit cu tine-odată —
Șade gânditor Pământul și se 'ntreabă, se 'nșioară :
Cine-i va mai duce-o parte din a crucii lui povară,
Cine va veni să surpe de pe tronu-i trinitatea
Vecinic lacomă de jertfe — foamea, fierul, nedreptatea?
Brațul cui va fi puternic să vâneze-această fiară,
Care i-a supus grumazul și din fugă îl doboară...?*

Iată, s'a lăsat amurgul pe colină și pe vale...
Un pribeag, pierdut în umbră, cântă strămoșeasca jale.
Deodată-i curmă glasul semnul unui nou mormânt —
Se descopere și cade în genunchi, cu suflet frânt :
„Pâinea inimei flămânde și vestmântul celor goi,
Fie-ți bun pământul, tată, cum ai fost și tu cu noi...!”
Iar la vorba lui stejarii dau un freamăt lung și greu,
Dau un freamăt și se'nchină la mormântul tău mereu...
„Leo Tolstoi, din clipita când te-a strâns necunoscutul
Toate s'au cernit pe lume, — vesel este numai cnutul.
Cel din urmă strop de suflet a pierit cu tine-odată —
Fără Dumnezeu rămas-am — și cu suferința toată...”

* * *

De când a mijit pe lume cea dintâi scânteie 'naltă
Două vechi puteri se ceartă și se 'mbună laolaltă :
Două vechi surori: Durerea și Nădejdea — cea mezină :
Una geamănă cu noaptea, alta floare de lumină...
Roza vecinică-a vieții tot din mâinile lor iese —
Una-i pregătește spinii, alta florile îi țese.
Harnic țese flori la haina Amăgirii ce nu minte
Și, dansând divine dansuri între spade și morminte,
Ea pe margine de groapă dulce candelă așează,
Dând drumeților veciei a veciei sfântă rază...

Geniu 'nalt! Ruini sânt astăzi inimile tuturor!
Cain renăscut, Durerea, își ucide 'n taină sora
Și din aripele-i negre fâlfâind peste morminte
Stinge pentru totdeauna ochiul candelii cei sfinte...
Și în sufletu-mi ce-odată nu știà ce-i suferința,
Trist, scânteie cu scânteie, destrămatu-s'a credința —
Cea din urmă pâlpâire moare 'n pieptul meu învins,
Speriind în juru-mi noaptea, ca opaieșul pe stins...

Cum să mă apropiu, oare, de copiii suferinței?
Cum să șterg din ochii veștezi lacrămile umilinței!
Când un frate-al meu se stinge și privirea lui îmi cere
O nădejde ce nu moare, un cuvânt de mângâiere,
Eu să-i spun ce bun e omul și ce milostiv e cerul?
În atâtea răni de veacuri să ating, cucernic, fierul?
Ori să-i spun : De-acum se stinge chinul tău pe totdeauna,
De-acum n'ai să sângeri, frate, de acum trecu furtuna.
De acum și până-apune cel din urmă soare-al lumii
Vei dormi — dormi în pace, ca un prunc la sânul mummii.
Iată tot ce-ți mai rămâne, dincolo de-a vieții ceață :
Asta-i cerul, asta-i plata, asta-i vecinica vieață!...

...Asta-i tot? Trușași ne'nehidem ori-ce cale spre minune,
Când în noi e numai noapte... Așezăm cu'nțelepciune

Sufletul în rând cu lutul și credința printre mumi --
Iar în noi abisul crește...

Oare-i mort Stăpânul lumii?

Tot acest haos de stele, care ard de la'nceput,
Să închipuească numai racla celui ne'ncăput?

Nici o urnă nu culege umbrele celor ce mor?
Cei ce bat cu vergi pământul n'au și ei judecător?
De când binele se luptă, sugrumat de temniceri,
Și cu ochi pierduți trimete geamătul său stins spre cer,
Nimeni nu l-aude? nimeni?

Plânge sufletul strivit:

Unde-s cei ce se jertfiră? Unde-s cei ce ne-au iubit?
Tată, dacă ești aieve și ne vezi pe noi acuma,
Dacă știi cuvântul vecinic pentru care plânge huma,
Ah! o clipă numai rupe vâlul negrului mormânt --
Spune că trăești și astăzi..., că n'ai fost numai pământ...
Că acel puternic Spirit ce-ți vorbea câte odată
N'a fost numai zămislirea suferinței tale, tată!
Vin', vestește-l iarăși lumii văduvite de-a lui rază:
„Om învins de necredință! Este Unul ce veghiază...
El te-aude când nu poate suferința ta să geamă,
El te vede când se-așterne peste ochiul tău maramă --
Stă de veghie lângă tine, la un foc umil de sfeșnic
Și te cheamă către Dânsul, cu surâsul lui cel veșnic --

*Iar când cad pe-a tale oase bulgării la 'nmormântare,
El te strânge cald în brațe, să-ți dea vecinica suflare...“*

*...Dar la plânsetele lumii, taci chiar tu, ce n'ai iubit!...
De când pribegeste 'n haos ăst pământ nefericit, —
Aiurit oprindu-și ochii când pe cer, când pe morminte,
Omul sângeră și 'ntreabă..., iară morții tac 'nainte.*

* * *

*Om nebun! întrebi zadarnic... Vecinica Putere mută
Pentru un suspin de-o clipă căile nu și le mută.
Mergi pe drumul tău tu singur! Darnică destul cu tine-i
Dragostea necunoscută ce te-a hărăzit luminei...
Mergi și luptă fără murmur, pân' ți-e calea isprăvită —
Până 'n fund și fără tremur soarbe cupa dăruită.
Azi, din slăvile albastre îngerii nu mai coboară
Și Iacov nu mai trăește, să dureze altă scară...
Singur se găsește omul între marginile-aceste —
Mântuirea sa i'ntr'însul, moartea tot într'însul este...*

*Omul e-o dumnezeire ce se caută pe sine,
Dar se vede împărțită — și se crede că-i alt-cine...*

Căci în toți i-un singur suflet, dar acela nu se vede.
Alții o să înțeleagă ce azi ochiul nu mai crede,
Alții vor pricepe-odată, când s'o răzbună furtuna,
Că acela ce răpune cu răpusul este una —
Și vor scie-adânc în inimi, după veacuri de mizerii,
Că'n iubire fără margini este marginea durerii!

ȘOIMUL

*Șoimule! ce-mi cazi din sbor,
Ce ți-e glasul cobitor,
Ce ți-e sufletul rănit,
Șoimule neogoit?*

*Ori vr'un vultur te-a ajuns,
Ori săgeata te-a pătruns,
Ori iubita te-a lăsat,
Șoimule nemângâiat?*

— Vulturul nu m'a ajuns,
Fierul greu nu m'a pătruns,
Iar iubita mea, din zori
Mă aşteaptă sus în nori.

Numai sborul mi-l lăsaiu
La izvorul de pe plaiu,
Numai ochii mi-i rotiiu —
Şi pe cine îmi zăriiu?
Floare albă legănată,
De voinici încunjurată.

Unul calea i-aşineà,
Altul din coşiţă bea,
Iar din toţi, cel mai viclean
Braţul şi-l făcea colan
Şi de mijloc mi-o 'ncingeà
Şi din graiu o desmierdà.

Mândra când mi l-auzeà,
Pieptul tânăr îi creşteà,
Faţă albă-şi dăruia —
Faţa ei cu stelele,
Gâtul cu măргеcele,
Mâna cu inelele.

Și mai știi, mare, ori ba,
Mândra cine îmi eră?
Dorul tău de astă-vară,
Cu mijloc de trestioară
Și cu salba legănată
Ce-i de tine cumpărată,
Cu inele strălucite,
Tot de tine dăruite.

— Șoimule, limbă vicleană,
Nu-mi fi pasăre dușmană,
Că te-oiu blestemă odată
Să n'ai loc în lumea toată,
Vulturul să te gonească,
Aripa să-ți obosească,
Ghiară lungă
Să te-ajungă,
Și să-ți sboare penele
Prin toate poienele,
Și să-ți rupă limba rea,
Cum îmi rupi tu inima!

ROMANȚĂ

*De dimineată, când deschizi fereastra,
Un fulger smulge soarele din ea,
Și fulgerul te-arată orbitoare,
Din geam în geam tresare
Și trece 'n pieptul meu, stăpâna mea.*

*Când tu apari, când tu apari în luncă,
O mierlă te slăvește, ca 'n povești,
Și tu ascuți, ascuți surâzătoare
Și treci, pe gânduri... Floare după floare
Îți poartă trena rochii 'mpărătești.*

Și sufletul, și sufletul din mine
O mierlă e. L'ascult cu ochii uzi.
Ah, glasul lui i-un lanț de dulci suspine,
O rugă nesfârșită către tine —
Tu însă nu-l auzi, tu nu-l auzi...

Mai fericită-i umbra ta ca mine —
Mai fericită este umbra ta!
Ea peste zi de pasul tău se ține,
Iar seara odihnește lângă tine,
Când dulci vedenii prind a te 'ngână...

Când stai la foc, privindu-l lung, pierdută,
Cu mâinile 'nfrățite pe genunchiu ;
Când te 'mpresoară ca un zid tăcerea —
La tine-și poartă sufletu-mi durerea,
Spre tine-și duce-al viselor mănunchiu...

Nu-l simți atunci? nu-l simți plutind asupra-ți?
El până 'n ziuă cere-a-ți cuvântă —
El până 'n zori e paznic casei tale,
Și tremură la vânt și cântă-a jale,
Cu brazii tineri din ograda ta...

Sinaia, 1910.

MAMA

I.

*Din vârsta fericirii fără minte
Icoane dragi mi-apar mereu 'nainte :*

*De lume răzlețită și sșioasă,
În ramă de salcâmi zăresc o casă,*

*Și 'n casă, într'un colț întunecat,
Văd un copil, de mama lui certat...*

*El mâinile și'ntinde spre iertare —
Dar ea-i tăcută și ne'ndurătoare.*

*Din toți câți trec, nu-i nimeni să-l aline!
Și plânge 'nnăbușit copilul —
Ș'adoarme în suspine...*

*Dar peste noapte-o biruește dorul —
Din somnu-i sare muma,
Și spre ungherul unde-i doarme-odorul
Pășește 'n vârful degetelor numa...*

*Pe somnul lui cel lin
Duiosă se 'nclină —
De-al vieții sale chin
Un zâmbet i-anină.*

*Sbucnește făr' zăgaz
Iubirea ei mută —
Și plânsul lui obraz
Plângând îl sărută,*

Și mii de mângâieri
Pe creștet i-adună —
De ziua cea de ieri
Ce dulce-l răzbună!

El simte cum s'apleacă peste dânsul
O umbră bună ce l-ar desmierdă —
Și 'ntr'un suspin, pe când ea-i șterge plânsul,
Întinde brațele lui mici spre ea...

De gâtul ei s'adină în neștire —
Toți îngerii din ceruri îi sânt frați!
Învălușiți de-a candelii lucire,
Copil și mamă dorm îmbrățișați...

II.

*Tu, inimă de mamă, soarta mea!
De ce mi-ascunzi tu darurile tale?
Căci la pământ căzuiu cu sete grea,
Și iată! a secat izvoru'n cale...*

*La porți străine am cerșit iubire,
Și porțile cu sgomot s'au închis —
Iar unde-am vrut să picur fericire,
Am otrăvit dumnezeescul vis...*

O, mamă! o nădejde mă mai ține :
Că n'ai să-ți uiți copilul în străini,
Că în curând mă vei chema la tine,
Să gust din rodul vecnicilor spini ;

Că bună vei veni să-mi vindeci rana,
În clipa sfântă când voiu adormi —
Când subț pleoape voiu strivi icoana
Acestei lumi — ce n'a fost, nici va fi...

Înalță-mă atunci, spălat de rău,
În lumea inimii ș'a frumuseții,
Să mă deștept din somnul greu al vieții,
Plângând de mult noroc la pieptul tău...

CÂNTEC

— Ghiocel ce mi-ieși pe coastă
Cu plăpânde foi,
Gerul, vântul te adastă —
Ce-ai venit la noi?

Pete albe de zăpadă
Stau în preajma ta,
Iară mâine va să cadă
Iarnă și mai grea...

— Las' să vină vântul, gerul —
Bată cât de mult!
Mi-a trimes o rază cerul —
Eu de cer ascult.

Soarele din slăvi mă cheamă,
Soarele divin!
Rupe-a norilor maramă,
Să-l privesc deplin!

Mâine fi-va nor? Ce-mi pasă
Mâine ce-o mai fi?
Astăzi lumea e frumoasă —
Azi voiu înflori...

— Ghiocel! — ce mult te-asemeni
Sufletului meu!
Ne-a făcut, pe semne, gemeni
Unul Dumnezeu.

*N'a murit de tot durerea
Dragostei de ieri —
Și mă cere mângâierea
Unei noi dureri...*

*Ghiocel luminat,
Haide la un gând!
Chiar de ne-om trezi, măi frate,
Măine 'n zori plângând...*

DUPĂ UN VEAC

*Hrăpareț neam de Nord! călău cucernic...!
Nu te fâli atât că ești puternic —
Nu-l încercă pe Dumnezeu!
Din ghiara morții te-am scăpat odată,
Ș'am cunoscut atunci a lumii plată :
Înfipt-ai ghiara 'n mine și mai greu!*

*Dintre surori și druște tinerèle,
Pe cea mai mândră fată-a horei mele
Cu braț păgân ai deslipit-o tu...
Ș'ai pus în groapă trupu-i de zăpadă,
Și pe sicriu — un biciu de plumb ș'o spadă...
Dar ea nu-i moartă, nu!*

Ș'acuma vrei să crești în pieptu-mi rugul?
Vii să presari cu flori târzii cosciugul,
Și 'n chiot, dănțuind, să-l ocolești?
Ș'acum mai chemi și lume la serbare?
O, chiamă cât mai mulți! și strigă tare :
„Jivinele din codrii tâlhărești

Își tănuiesc isprăvile lor crunte —
Iar vulturul își duce prada 'n munte
Ș'o sfâșie 'n tăcere... Numai eu
Țin să vestesc, pe cele patru vânturi,
Că pot furà, nepedepsit, pământuri —
Că furtul este dreptul meu...”

Iată-i sosind pe rând — pe ei, ce-i doare? —
Ostași în fir, și preoți cu odoare,
Și Crivăț cel turbat...
Dar tristă-i sărbătoarea cea halnă!
Căci un poftit de neam n'a vrut să vină :
Dreptatea cea cu ochiul ne'ndurat.

*Ea șeade dîncoace de Prut, de pază,
Și ochiul ei visează — ce visează?
Să 'ntoarcă vremurile înapoi...
În mână ține-a neamurilor carte,
Și gându-i bate din aripi, departe
De veacul de obidă și noroiu...*

*Îl vede 'n văi pe Dragoș, după bour —
În urma lui norodul, vajnic nour,
Tot crește, ca dintr'un etern izvor :
Vin domnii, vin arcașii, vin păstorii,
Și vin domnițe rumene ca zorii —
Iar cântecul înseamnă drumul lor...*

*Cu drag pământul își primește-aleșii!
Ici fug, abià scăpându-și craii, Leșii,
Colo se 'ntoarnă trist un împărat —
Iar călăreți pletosi, gonind Tătarii,
Și-adapă 'n scurtul lor popas fugarii
La gura Nistrului împurpurat...*

Iar astăzi? Cu fior se 'nalță zâna...
— Stăpână-a vieții mele! vezi țărâna
Sjințită 'n vremi de voievozi moldavi...
Azi geme subt copita muscălească,
Și fiii ei n'au voie să jelească —
Ci trebuie să cânte acești sclavi...

Să cânte — și să laude pe Domnul,
Că a trimes pe inima lor somnul
Ce uită de moșie și părinți...
Să strige că durerea lor e — raiul!
Că-s fericiți, când li se fură graiul
Cel plin de zâmbet și de suferinți...

Auzi?... Închină domnii-acum la masă...
Dar ce zăresc? Te mâinii tu, crăiasă?
Te doare și pe tine plânsul meu?
Ca vișorul izbînd, tu intri 'n sală...
Mesenii toți pălesc și, muți, se scoală :
„Venit-am să ciocnesc și eu!“

În țăndări cad paharele spumoase,
Și 'n zvon adânc de glasuri furtunoase
Palate și cetăți se dau afund...
Vii flamuri fulgerele desfășoară,
Iar tunetul, cu biruința, zboară —
Și munți și văi și piepturi mii răspund...

Și iar se mută pietrele 'n hotare —
Iar trec străjeri moldavi în goană mare
De-a-lungul Nistrului până la guri.

.
.

O visuri! visuri! amăgiri divine...
Trecutu-i mort — trecutul nu mai vine!
Sfărmat e cuibul de vulturi!

Moldova mea, Moldova mea iubită,
Ce judecată-a lumii, ce ursită
Te-a răstignit între tâlhari?
Batjocorindu-ți crucea ta de jale,
Pe haina sfântă-a câmpurilor tale
Sorți aruncat-au doi sutași barbari...

*Moldova mea, Moldova mea iubită,
Cât sânge-a curs din coasta ta rănită,
De când sfărâmătorul de Tătari,
Lăsând pământul să mai hodinească,
S'a 'nșăsurat în haina-i ostășească
Și s'a culcat la Putna în altar...!*

*Tu, Doamne-al slăvii! Duh ce n'are nume...—
Tu, care-ai vrut să fim și noi pe lume,
Nu 'ntoarce de la noi auzul tău!
Puțini sântem și slabă ni-i făptura,
Și dragostea mai mare ni-i ca ura —
Dar prea slujim, la dușmani, de ilău!*

*În ziua 'nfricoșată-a răzbunării,
Auzi-ne, Tu, Doamne-al îndurării,
Încinge brațul nostru 'ndoliat!
Revarsă 'n-el mânia ta cerească!
Fă dintre noi, o, Doamne, să pornească
O piatră pentru noul Goliat...*

PRIVEȘTE 'N
NOAPTEA LUMINATĂ...

*Privește 'n noaptea luminată
Ș'auzi luceferii ce-și spun :
Mânați orbește 'n lumea toată,
Noi alergăm vârtej nebun ;*

*Dar din eterna noastră trudă
Se naște cântec în eter ;
Chiar cei ce nu pot să l-audă,
Se simt atrași de el spre cer.*

*De mult ne-am fi dorit mormântul,
De mult ne prăbuşam în el —
De nu erà pe lume cântul,
În drumul nostru fără ţel.*

VÂRFUL-CU-DOR

*Ce viu sclipesc subt cer Bucegii!
Numai eternul Vârġ-cu-dor,
Înstrăinat de lumea noastră,
Se pierde 'n taina unui nor...*

*Zadarnic razele de soare
Vor să destrame vălu-i greu —
Zadarnic cearcă să-l pătrunză
Și suġletul, și ochiul meu :*

El în de el petrece singur,
Ca geniul cu gândirea lui —
Nu-l mișcă vuetele vremii
Nici rugăciunea nimănuui...

Târziu, când ți-a pierit nădejdea,
Te lasă-o clipă să l-admiri :
Măreț din vălu-i se arată
Adânc uimitelor priviri...

Și 'ncet se 'nchide iar în taina-i
Ne 'mpărtășită nimănuui —
Tăcut și mândru, ca un rege
Gelos de maiestatea lui...

DE-AȘ AVEA EU

COIFUL DIN POVESTE

*De-aș avea eu coiful din poveste,
Să colind prin lume nezărit,
M'aș oprì la voi fără de veste,
Să citesc în sufletu-ți iubit.*

*De-oiu simți că alte rândunele
Ocolesc acuma casa ta,
Că la geamul tău bat alte stele
Și-al tău suflet prinde a uită,*

Neștiut m'aș pierde iar în lume,
Făr' să blèstem, fără să mă plâng,
Într'o desnădejde fără nume
Dorul meu de tine să mi-l stîng.

Dar de torci la vechiul vis, statornic,
De citești în lacrimi slova mea,
Brațele de le-ai întinde dornic
Și pe nume tu de m'ai chemà —

În iatacul tău, în clipe dese,
Flori și flacări s'ar înfiorà,
Desmierdări și șoapte ne'nțelese
Părul tâmplei ți l-ar tremurà ;

Coiful mi l-aș smulge cu grăbire
Ș'o poveste nouă s'ar urzi —
Îngerul tău paznic cu uimire
Ochii tineri și-ar acoperi.

DUPĂ FURTUNĂ

(SONET)

*Nu se mai luptă crengile 'ntre ele,
La țărături barca nu se mai frământă —
Oștiri de valuri, ce sălbatec cântă,
Nu-și mai arată pumnii către stele...*

*Din nori apare luna ca o sfântă,
Gonind din lume visurile rele...
Pădurile cu stropi pe rămurele
În straiu de diamante se 'nvestmântă.*

*În lung și 'n larg — tăcere și lumină...
Natura se-oglindește 'n ea, senină,
Uimită de schimbarea ei la față.*

*Al lumii geniu, împăcat cu sine,
Se odihnește-o clipă pe ruine,
Visând o nouă formă de viață.*

Lipsca, 2 Aprilie [st. n.] 1913.

CUPRINSUL

	<u>Pag.</u>
+ Isus	1
Din depărtare	7
Ecouri	10
+ Plânsul lui Adam	13
Ideal	18
- Noapte	21
În fața altarului	25
+ Trei sburătoare	26
+ În peșteră	29
+ Spre Bucovina	31
+ Soapte	33
Cântec	38
Legenda unei stânci	41
April	43
Înseninare	45
+ Printre lacrimi	49
Noapte de vară	53
Dura lex	55
Către Ines	64
- Chemare	67
- Prometeu	74
+ Către pace	78
Celei așteptate	86
Pârâul și floarea	88

	<u>Pag.</u>
Logodna	93
Zece Maiu	95
Zile de durere.....	98
Sonete.....	104
Sarcofagul	108
Cântec de noapte.....	111
Dor	115
X Floare și genune	119
Ămor.....	124
Floarea Oltului.....	131
Torquato către Leonora.....	141
Poporul.....	148
Despărțire	156
Ruga pământului	159
Primăvara	172
Nocturnă	178
Cântec de Martie	180
Lui Leo Tolstoi	182
Șoimul.....	188
Romantă	191
Mamă	193
Cântec.....	198
După un veac.....	201
Privește'n noaptea luminată... ..	207
Vârful-cu-dor	209
De-aș avea eu coiful din poveste	211
După furtună (Sonet)	213

La pagina 36, în versurile 12 și 13 trebuie : *s'a 'nnălțat și v'a dat...*

La pagina 37, în versul 6, trebuie : *Ori de fi'n tinde...*

La pagina 185, versul 2 de jos, trebuie : *umil. în loc de unul.*

Cărți literare editate de aceeaș librărie:

L. B.

COLECȚIUNEA SFETEIA	{	V. ALEXANDRI. Despot-Vodă	1.—	
		I. NEGRUZZI. Poezii și Teatru	1.—	
		M. EMINESCU. Proză	1.—	
		IOAN SÂNDULESCU. Poezia Lirică din timpul războiului	1.—	
		BERNARDIN DE SAINT-PIERRE. Paul și Virginia și Coliba Indiană	1.—	
		ION GORUN. Robinson în țara românească	1.—	
		N. GANE. Spice	1.—	
		GOETHE. Faust, tragedie, traducere în versuri de Ion Gorun	1.—	
		MAXIM GORKI. Căsnicia Orlofitor	1.—	
		BJÖRNSTJERNE BJÖRNSSON. Synnöve Solbakken	1.50	
CARAGIALI. Note și schițe	1.50			
CARTE DE RUGĂCIUNI, format mic, legat în pânză peste tot	2.—			
COATU GR. Din viața țărănească	1.50			
CONȚA. Opere complete	5.—			
COȘBUC G. Fire de tort, ediție adăogită	3.—			
” ” Războiul nostru pentru neatarnare	—95			
” ” Povestea unei coroane de oțel	1.50			
” ” Aeneis, traducere din Virgiliu	2.50			
” ” Sacontala	5.—			
” ” Crestomația pentru toți românii	—90			
CRĂSSESCU. Ovreiul,—roman	2.—			
DULFU. Păcală	1.—			
” Gruia lui Novac	2.50			
DUMBRAVĂ BUCURA. Haiducul, ediție nouă	2.—			
” ” Pandurul, tradus de D-na Elisa I. Brătianu	3.—			
GHERGHEL A. Cantece în amurg	2.50			
GRÜNFELD DR. Vieața sexuală	1.—			
HOLBAN ANGELA. Oameni celebri	3.50			
IEȘAN ISIDOR. Secta Paterenă în Balcani și în Dacia-Traiană	10.—			
IOȘIF ST. Versuri	1.—			
LECCA H. Cancer la inimă, teatru	1.—			
NADEJDE SOFIA. Patimi,—roman	2.—			
” ” Robia banului,—roman	2.—			
NATALIA NEGRU. Fabiola	2.50			
OECONOMU CIRU. Capul lui Mihai-Viteazul	—60			
PAVELESCU CINCINAT. Poezii, ediție ordinară lei 3.—, ediție de lux	5.—			
POPESCU SPIRIDON. Zori de Iulie	2.—			
RODICA. Culina, carte de bucate	3.—			
SLAVICI G. Din bătrâni: Manea	2.50			
SPERANȚIA TH. Anecdote piperate	1.50			
” ” Anecdote populare I	2.—			
” ” Alte anecdote II	2.—			
” ” Teatru pentru familii	2.—			
” ” Mireasa	—50			
” ” Mana vailor	—50	} Piese de teatru		
” ” Curcanii	—50			
” ” Lângă pământ	—50			
” ” Ce poate lenevia	—50			
ZAMFIRESCU DUILIU. Anna,—roman	2.—			
OCTAV MINAR. Eminescu în fața justiției	1.—			